

Özel Dosya (*Special Section*)

Türk Folklor Araştırmaları. 2024, Sayı: 369, 1-28. e-ISSN 3023-4670.
<https://turkfolklorarastirmalari.com>

ÖZEL DOSYA

“TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI”
(ANKARA, 10 MAYIS 2024)

Serpil AYGÜN CENGİZ
(Hazırlayan)

1949-1980 arasında vardık,
2023'ten beri yine varız...

The Journal of Turkish Folklore Research Society
TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI
dergisi buluşması

10
Mayıs Cuma 13.30-17.00
2024

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonu

Etkinlik afişi (*tasarım* Ali İmren)

Türk Folklor Araştırmaları. 2024, Sayı: 369, 1-28. e-ISSN 3023-4670.

<https://turkfolklorarastirmalari.com/>

HAKİKAT İLE ANLATININ FARKLILIĞI: “TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI”

Serpil AYGÜN CENGİZ¹

“Zihnim bende ben zihnimde iken yazmam gereken *Kısacık* bölümleri var. Bunlar, bir şekilde hayatıma girmiş, hayatlarına girdiğim insanlarla ilgili anılarım, izlenimlerim, değerlendirmelerim. Bilgisayarımda bir klasör, *Kısacık* adını taşır ve kişi kişi akıp gider parça bölük hayat, kesik ve yamalı anılar, acı tatlı sözler, minnet, bağlılık satırları... Bunlar arasında yer almayı en fazla hak edenlerden biri de İhsan Hınçer.”ⁱ

Sabri Koz

“Çünkü ona [hikâye anlatıcısına] bütün bir ömre geri dönebilme yeteneği ihsan edilmiştir. (Bu ömür yalnızca kendi deneyimini değil, başkalarının deneyiminden de çok şey içerir; hikâye anlatıcısı kulaktan kulağa aktarılan bilgiyi kendi deneyimine eklemiştir.) Yeteneği hayatını anlatabilmesinde, farklılığı baştan sona bütün hayatını anlatabilmesindedir.”ⁱⁱ

Walter Benjamin

Giriş: Yolcunun görülmeyen heybesi

Son Bakışta Aşk, Walter Benjamin'den *Seçme Yazılar*'da yer alan “Hikâye Anlatıcısı” metninde, Walter Benjamin okura bir atasözünü hatırlatır: “Yolculuğa çıkanın anlatacakları vardır” (2012, s. 78). *Türk Folklor Araştırmaları* (TFA) dergisinin yaptığı

¹ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü / Ankara University Faculty of Language and History-Geography Department of Folklore. serpilayguncengiz@gmail.com. ORCID ID 0000-0001-7448-4317

yolculuğa eşlik etmek bir yandan benim de bu dergiyle ilgili anlatacak hikâyelerim olduğu anlamına geliyor. Bu yazıda bahsedeceğim asıl hikâyeye ise 10 Mayıs 2024 tarihinde Ankara’da düzenlediğimiz “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*”nın hikâyesi olacak. Burada aktaracağım ve okurun kısa hikâyemizle kuracağı ilişkinin, Benjamin’in dediği gibi hikâyeye dinleyicisinin/okurunun *anlatılanları akılda tutma isteğinden kaynaklandığını* (Benjamin, 2012, s. 89) umut ediyorum.

10 Mayıs 2024 tarihinde düzenlediğimiz “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” üzerine hazırlanan bu dosya için (Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Halkbilim Anabilim Dalı öğretim üyesi) Prof. Dr. Çiğdem Kara, (Munzur Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Öğr. Gör. ve Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkbilimi Anabilim Dalı doktora programı öğrencisi) Sibel Taş ve (AÜ DTCF Halkbilimi Bölümü öğretim üyesi) Dr. Anastasiia Zherdieva birer yazı yazdılar. Etkinliğin ses kaydının deşifresini ise (katılımcılarla birlikte çok dikkatle düzeltmelerini tamamlayarak) TFA’nın Ocak 2025’te çıkacak olan 370. sayısında paylaşacağız. *TFA’nın 370. sayısında ise diğer öğrencilerimiz ile konukların etkinlik sırasında çektikleri fotoğraflardan oluşan bir dosyayı toplantı deşifre dosyasıyla birlikte paylaşacağız.*

TFA’nın şu anda okumakta olduğunuz 369. sayısında 10 Mayıs 2024’te düzenlediğimiz etkinlikle ilgili olarak hazırladığımız dosyada “Hakikat ile Anlatının Farklılığı: *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” yazım ile Prof. Dr. Çiğdem Kara’nın “Genel Değerlendirme: ‘*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*’, 10 Mayıs 2024”, Öğr. Gör. Sibel Taş’ın “ ‘*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*’ Üzerine Notlar: ‘Madem Bütün Hikâyeler Kırılmalarla Başlar’ ” ile Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva’nın “Sosyal Medyada ‘*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*’ Etkinliği” başlıklı yazılarını okuyabilirsiniz. Ayrıca TFA’nın bu sayısında yer alan dosyada Selçuk Azmanoğlu, Anastasiia Zherdieva, Zeynep Nagihan Kahveci, Meryem Karagöz, Ahmet Manisalı, Furkan Köksoy, Büşra Nur Boztepe, Buse Nur Şahin, Can Yücel Akdağ, Ejder Aslan, Elif Çakır, Hanife Ulusoy, Nurbanu Gökçebay, Sedanur Çakır, Veysel Karani Ören, Volkan Kılıç ve benim çektiğim yaklaşık iki bin fotoğraflık etkinlik albümünden bir seçki de oluşturduk.

Hazırladığımız bu dosyada 10 Mayıs 2024 tarihinde gerçekleştirdiğimiz “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*”nın ses kaydının deşifresi ise ne yazık ki yer almıyor; fakat deşifre metni üzerinde çalışmamız devam ediyor. Ses kaydının deşifresini lisans öğrencilerimiz Ahmet Manisalı, Selma Acarlı ve Aysun Şebnem Uğraşkan yaptıktan sonra yüksek lisans öğrencimiz Burçin Taşdemir metnin tamamını gözden geçirdi. Ardından ben de metnin düzeltisini yapmaya başladım, ancak Temmuz 2024’te yayımlanan TFA’nın 369. sayısına deşifre dosyası yetişmedi. Bunun en önemli nedeni benim “ortaklaşa etnografi” (*collaborative ethnography*) ve “karşılıklı etnografi”ye (*reciprocal ethnography*) duyduğum inanç olduğunu söyleyebilirim. “Ortaklaşa” ve “karşılıklı” etnografi çalışmalarında, üzerine araştırma yapılanların çalışmaya etkin bir biçimde dahil edilmesi, araştırmacının düşünümsel bir yaklaşımla konumsallığını sürekli sorgulaması ve araştırılan topluluğun (ve üyelerinin) bakış açılarının, yorumlarının sürece dahil edilmesi, katılımcıların bilgi ortağı olarak görülmesi, şeffaflık ve saygı en önemli unsurlardır (Lawless, 2000, s. 197-205; Lawless, 1992, s. 302-314; Lassiter, 2001, s. 137-149; Lassiter, 2005, s. 83-106). Deşifre metni içeren kendi akademik çalışmalarımda metinde yer alan araştırmacıların (ve/veya konuşan kişilerin) deşifre metnini görmelerine, düzelti yapmalarına (gerekli durumlarda eklemeler de

yapmalarına) çok önem veriyorum. Bundan ötürü, “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*”nda konuşma yapan yirmi sekiz kişinin her biriyle kendi konuşma metni için iletişime geçip bu kişilerin önerilerine/isteklerine göre düzelttiler yaparak metni paylaşmanın daha doğru olacağını düşündüm. Ne yazık ki çalışmayı bu şekilde tamamlamak için de vakit yetmedi. *TFA*’nın Ocak 2025’te yayımlanacak olan 370. sayısında metni paylaşabileceğimizi umuyorum.

Hikâyeye bir başlangıç meridyeni bulmak olanaklı mıdır?

Oğlu Bora Hınçer’in ifade ettiği gibi “İhsan Hınçer ve *Türk Folklor Araştırmaları* adları özdeştir” (2023: 11) ve İhsan Hınçer 1949’dan 1979’a kadar her ay hiç aksatmadan bu dergiyi çıkartarak Türkiye folklor dergiciliği tarihine imzasını atmış biridir. 11 Kasım 1979’da vefatından sonra 1980 yılında 366. ve son sayısı yayımlanan *TFA* yayın hayatına veda etmiştir. *TFA*’yla kendi yolculuğumun hikâyesinin başlangıcını düşündüğümde 1884’te düzenlenen “Uluslararası Meridyen Konferansı”nda 0 meridyenin oylamayla belirlenmiş olması (Malys ve ark., 2015, s. 1263) gibi belki ben de kendi seçtiğim bir zamanı “hikâyemin başlangıcı” olarak belirlemeliyim: 1949-1980 yılları arasında 366 sayı yayımlanan *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin serüveni kırk üç yıl aradan sonra 2023 yaz aylarında yeniden başladığında büyük heyecan duyduğum o an.

O günün bir iki ay öncesinde... *folklor/edebiyat* dergisinin editörü Prof. Dr. Metin Karadağ’ın yolu, dergiyi yayımlayan Uluslararası Kıbrıs Üniversitesiyle ayrılmıştı. 1994’te Metin Turan tarafından yayımlanmaya başlayan *folklor/edebiyat*’ın ilk sayısından itibaren (zaman içinde arada bazı kopmalar olsa da) yazar, çevirmen, hakem, özel sayı editörü, alan editörü, tanıtım yazısı editörü olarak içinde yer almıştım. Kendi isteğimle Temmuz 2023’te dergiden ayrıldım, ardından bazı meslektaşlarım da ayrıldı. *Türk Folklor Araştırmaları* dergisi maceramız da bu kopuşlarla başlamış oldu. Prof. Dr. Metin Karadağ’ın editörlüğünde (*folklor/edebiyat* dergisi yayın kurulundan ayrılıp gelen benim dışımda) Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan, Prof. Dr. Akile Gürsoy, Prof. Dr. Arzu Öztürkmen ile yeni üyeler Prof. Dr. Çiğdem Kara, Prof. Dr. Ramazan Korkmaz, Prof. Dr. Rahim Tarım, Prof. Dr. Aysu Erden, Prof. Dr. Şevket Öznur ve AÜ DTCF Halkbilimi Bölümünden Araş. Gör. Dr. Zeynep Nagihan Kahveci, Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva, Doç. Dr. Hasan Münüsoğlu ve Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım’ın katılımıyla *TFA* Yayın Kurulu oluşmuş oldu.

Türk Folklor Araştırmaları dergisinin 367. sayısını, derginin kırk üç yıl sonra başlayan yeni döneminin ise ilk sayısını 29 Ekim 2023 günü yayımladık. *TFA*’nın 367. sayısı yayımlandıktan sonra derginin bir sonraki sayısını hazırlarken bir yayın kurulu toplantısında 2024’ün bahar aylarında Ankara’da “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” adıyla yüz yüze bir toplantı düzenlemeye karar verdik: Buluşma için 10 Mayıs 2024 tarihini belirlemiştik. 17 Şubat 2024’te Bora Hınçer’den “10 Mayıs 2024 benim 81. doğum günüm” cümlelerini içeren, beni de çok sevindiren bir eposta geldi. *TFA* toplantısı için tesadüfen seçtiğimiz 10 Mayıs tarihinin Bora Hınçer’in doğum günü olduğu bilgisini buraya yazıp ilişkili başka hikâyeleri yazmayacağım ki *tohum taneleri binlerce yıl boyunca yeşerme güçlerini koruyabilsinler*. Benjamin’in, “Hikâye Anlatıcısı” metninde hikâyenin sahip olduğu gücü hikâyede her şeyin anlatılmamasından aldığını aktaran cümlelerini okur için buraya bırakmakla yetiniyorum (2012, s. 83):

“Oysa hikâye farklıdır: Kendini tüketmez, gücünü toplar ve korur, yıllarca sonra bile harekete geçirebilir. Örneğin Montaigne, Mısır firavununun neden yalnızca

hizmetkârını görünce ağlayıp dövündüğünü sorar kendine. Ve şöyle cevaplar: 'O kadar kederliydi ki,' der, 'kederindeki ufacık bir artış, duygularını zaptedememesine yetmişti.' Montaigne böyle. Ama şöyle de söylenebilir: 'Kendi soyundan olanların yazgısı firavunu etkilemez, çünkü bu onun kendi yazgısıdır.' Ya da: 'Gerçek hayatta kayıtsız kaldığımız şeyleri sahnede görmek etkiler bizi. Firavun için hizmetkârı yalnızca bir oyuncudur.' Ya da: 'Kederin büyüğü tıkar insanı ve ancak bir gevşemeyle birlikte dışavurulabilir. Hizmetkârın görülmesi, bu gevşeme ânıdır.' Herodotos, hiçbir açıklama yapmaz. Hikâyeyi olabilecek en kuru üslupta aktarır. Eski Mısır'a ait bu hikâyenin binlerce yıl sonra insanları hâlâ şaşırtıp düşündürüyor olmasının nedeni de bu. Tıpkı piramitlerin hava geçirmeyen bölmelerinde binlerce yıl kapalı kalmış tohum tanelerinin, yeşerme güçlerini bugüne kadar koruyabilmiş olmaları gibi..."

Bu buluşma için 30 Nisan 2024 tarihinde yaptığımız hazırlık toplantısında, Ankara'daki toplantıya Türkiye'den (ulaşabileceğimiz) bütün folklor ve antropoloji dergileri editörlerini konuşmacı olarak davet etmeye karar verdik. Toplantı iki oturumdan oluşacaktı: İlk oturumda *eski TFA*'yı bilen, İhsan Hınçer'le hatıraları olan katılımcıların dinlenmesini ve günümüz folklor ve antropoloji dergilerine çok değerli bir miras bırakan eskiden yayımlanmış folklor ve antropoloji dergileri üzerine konuşmaların olmasını düşündük. Toplantının ikinci bölümünü ise halen yayımlanmakta olan halkbilimi ve antropoloji dergi editörlerinin hem dergilerini tanıttıkları hem de sorunlarından bahsedebilecekleri bir oturum olarak tasarladık. Bu fikrin ortaya çıkma nedenlerinden biri yayın kurulunun çoğunluğunun *TFA*'dan önce dergicilik deneyimine sahip olmasıydı. Benim için toplantının içeriğinin bu şekilde oluşmasına sebep olan, öncelikle *eski TFA*'yı ve ayrıca *eski* folklor/antropoloji dergilerini bilenlerin hikâyelerini merakla dinleme arzumdur. Yayın kurullarında çalıştığım iki önemli folklor dergisinde yaşadığım hayal kırıklıkları da bu hikâyeleri merak etmeme neden olmuştu. Bir başka neden ise Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu'nun (editörlüğünü yaptığı) *Kültür Araştırmaları Dergisi*'nin TR Dizin izleme sürecinde yaşadıkları zorlukları çeşitli sosyal medya hesaplarında anlattığı samimi paylaşımlarıydı. M. A. Yolcu'nun yaptığı paylaşımlar ve verdiği hukuk mücadelesi bizim düzenlediğimiz toplantının içeriği için öneriler geliştirirken doğrusu benim için esin kaynağı oldu.

Nihayetinde "*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* Buluşması" başlıklı toplantımızı 10 Mayıs 2024 tarihinde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonunda hem yüz yüze hem sanal ortamda (ve arada da cep telefonu ile bağlantı kurarak) gerçekleştirdik.

Toplantının ilk oturumuna Prof. Dr. Metin Karadağ (*Türk Folklor Araştırmaları* dergisi), Nail Tan (halkbilimi dergileri), Prof. Dr. Saim Sakaoğlu (*TFA* ve İhsan Hınçer), Süleyman Uluscu (*TFA*, İhsan Hınçer ve Türk Folklor Kurumu), Sabri Koz (*TFA*, İhsan Hınçer ve *Halk Kültürü* dergisi), Prof. Dr. Yüksel Kırmımlı (*Antropoloji ve Etnoloji Dergisi*), Necati Kazancı (*Halkbilimi Dergisi*), Dr. Gülin Onat Bayır (*Folklor Sanat Halkbilim Gençlik Dergisi*), Dr. Solmaz Karabaşa (Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın halkbilimi dergileri), Metin Turan (yerel halkbilimi dergileri) ile Dr. Öğr. Üyesi Gürol Pehlivan (yerel halkbilimi dergileri) konuşmacı olarak katıldılar.

Toplantının ikinci oturumuna ise Hayrettin İvgin (*Kültür Çağlayanı Eğitim Kültür Sanat Edebiyat ve Halk Bilimi Dergisi*), Prof. Dr. Ayla Sevim Erol (*AÜ DTCTF Antropoloji Dergisi*), Dr. Öğr. Üyesi Ebrar Akıncı (*İstanbul Antropoloji Dergisi*), Dr. Gözde Aynur Mirza (*Antropoloji ve Kültürel Bakış Dergisi*), Serap Gürsoy (*Folklor Halkbilim Dergisi*),

Prof. Dr. Arzu Öztürkmen (*Folklorla Doğru*), Doç. Dr. Tuna Yıldız (*Millî Folklor*), Doç. Dr. Koray Üstün (*Türkbilig*), Doç. Dr. Ahmet Keskin (*Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*), Doç. Dr. Erhan Solmaz (*Folklor Akademi Dergisi*), Doç. Dr. Mustafa Aça (*Kültür Araştırmaları Dergisi*), Doç. Dr. Süleyman Fidan (*Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*), Doç. Dr. Mustafa Dinç (*YAZIT Kültür Bilimleri Dergisi*), Doç. Dr. Süleyman Fidan (*Culture Academy*), Doç. Dr. Nagihan Çetin (*UMAY Sanat ve Sosyal Bilimler Dergisi*), Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali (tematik kitap dizisi ve *Acta Turcica* dergisi) ve Bora Hınçer konuşmacı olarak katıldılar. Toplantıya Doç. Dr. Mihrican Aylanç (*folklor/edebiyat*), Prof. Dr. Serdar Uğurlu (*TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*) ve Doç. Dr. Sagıp Atlı (*Türkbitig Kültür Araştırmaları*) da katılacaktı, fakat toplantının hayli uzaması ve katılabilecekleri saatin kendi kişisel programlarıyla çakışması nedeniyle son anda katılamadılar.

Bu tür geniş katılımlı etkinliklerin ancak çok sayıda kişinin emeğiyle gerçekleştirilebildiğini düşünüyorum. “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* Buluşması” etkinliği için başta TFA yayın kurulu üyeleri olmak üzere, (etkinlikte görev alan öğrencilerle iletişimden sertifikaların hazırlanmasına kadar birçok işte sorumluluk üstlenen) TFA Editör Yardımcısı Zeynep Nagihan Kahveci’ye, (etkinliğin sosyal medya paylaşımlarının sorumluluğunu üstlenen) TFA İngilizce Dil Editörü Anastasiia Zherdieva’ya teşekkür ediyorum. Ayrıca etkinlik öncesinden sonrasına kadar tüm önerileri ve destekleri için Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan ile Prof. Dr. Arzu Öztürkmen’e, varlıklarını hep hissettirdikleri için Prof. Dr. Akile Gürsoy, Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım ile Doç. Dr. Hasan Münüsoğlu’na ve bütün detaylarına kadar planladığımız bu etkinliği özgürce gerçekleştirmemiz için TFA adına AÜ DTCF Halkbilimi Bölümüne geniş/ferah bir alan açan editörümüz Prof. Dr. Metin Karadağ’a teşekkür ediyorum.ⁱⁱⁱ

Toplantıya Ankara dışından katılan konukların şehre gelişlerinde karşılanmalarından toplantı sırasında ses kaydına, fotoğraf çekiminden konukların uğurlanmasına kadar tüm görevleri kusursuz bir biçimde yerine getiren AÜ DTCF Halkbilimi Bölümü öğrencileri Ahmet Manısalı, Aysun Şebnem Uğraşkan, Ayşe Naz Ergün, Atayla Güçlü Tankuç, Bilgenur Can, Buse Nur Şahin, Büşra Nur Boztepe, Buse Nur Şahin, Cem Deniz Gürbüz, Ejder Aslan, Elif Çakır, Furkan Köksoy, Gülay Yoldaş, Hanife Ulusoy, Havva Sinem Ergül, Kaan Avcı, Mehmet Sencer Ekmen, Nurbanu Gökçebay, Pelin Gündüz, Rümeyza Sınırcı, Savaş Öztaş, Sedanur Çakır, Selçuk Azmanoğlu, Selma Acarlı, Sude Altay, Veysel Karani Ören, Volkan Kılıç, Yunus Emre Kap ile Nevruz Eylül Akın’a; AÜ DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri Can Yücel Akdağ, Fatmagül Erdoğan ile İsmail Arda Öndağ’a ve AÜ DTCF Antropoloji Bölümü öğrencisi Emirhan Kocaoğlu’na teşekkür ediyorum. Adı geçen öğrencilerimiz dışında da destek aldığımızı özellikle belirtmek isterim; öğrencimiz Hanife Ulusoy’un oğlu Mehmet Orhun Ulusoy Ankara dışından gelen konuklarımıza yardımcı olarak, Etnoloji Anabilim Dalımızın son mezunlarımızdan Meryem Karagöz de sosyal medya desteği vererek etkinliğe katkıda bulundular.

“*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* Buluşması” etkinliğinin afişini hazırlayan grafiker Ali İmren’e, TFA’nın 367. sayısının kapağında kullandığımız geçici logoyu hazırlayan A. Engin Uçar’a, TFA’nın kalıcı logosunu hazırlayan Prof. Dr. Pelin Öztürk Göçmen’e, AÜ DTCF Bilgi-İşlem Birimi Sorumlusu Görkem Karcı’ya, etkinlik sırasında kullandığımız üç ayrı bilgisayarı aralıksız yedi saat boyunca kontrol ederek kusursuz idare eden Mehmet Sencer Ekmen’e, AÜ DTCF Teknik Hizmetler Görevlisi Hüseyin Özer’e, AÜ

DTCF Destek Hizmetler Şefi Engin Acar'a ve aynı birimde görevli Sabiha Öztürk'e teşekkür ediyorum. Şu anda bu yazıyı yazarken belki ismi aklıma gelmeyenlerin de olabileceğini mahcubiyetle tahmin ediyorum; emeği geçen herkese tekrar teşekkür ediyorum.

Hakikat ile anlatının farklılığı: Rashomon etkisi

"*Türk Folklor Araştırmaları* Dergisi Buluşması"na ulaşabildiğimiz eski/yeni bütün folklor ve antropoloji dergilerinin yöneticilerini davet ettik. Herkes katılmayı çok incelikli bir şekilde kabul etti; kanımca halkbilimi ve antropoloji alanlarında çalışanların ihtiyacı olan bir buluşma gerçekleşti. Bu buluşma için katılımcıların her birinin mutlaka ayrı düşünceleri, duyguları oldu. Örneğin benim için folklor ve antropoloji alanlarından bu kadar çok farklı kişiyi bir arada görmek ve onların hikâyelerini kendi ağızlarından dinlemek olağanüstü bir deneyimdi. Toplantı öncesinde/sırasında/sonrasında böyle bir toplantıdan duyduğu mutluluğu dile getirenler de oldu, toplantı başkanı olarak bana "Dilerim benzer içerikte bu etkinlikler devam eder ve bilim insanları daha ön planda olurlar" veya "Toplantı büyük oranda dergilerin tanıtım ve -maalesef- övgülerine dönüştü" diye not yazıp ulaştıranlar da. Ben, olumlu veya olumsuz bütün değerlendirmelerin önemli, dikkate değer olduğunu ve üzerinde durulması gerektiğini düşünüyorum.

Bir hakikat üzerine oluşturulan farklı bakış açılarının neden ayrı ayrı ve incelikli bir biçimde ele alınması gerektiğini kendime sürekli soruyorum. Sanırım öncelikle anlatılarının çeşitliliğini kabul etmek gerekiyor. Antropoloji alanında aynı sahada yapılan etnografik çalışmaların sonuçlarının farklılığı üzerine verilecek pek çok araştırma var. Örneğin bir Meksika köyü olan Tepotzland'da 1930'da Robert Redfield'in yaptığı çalışmada köylüler genel olarak uyumlu, huzurlu olarak betimlenirken 1951'de aynı köyde Oskar Lewis'in yaptığı etnografik çalışmada köylüler kendi aralarındaki ilişkilerde hayli gergin gösterilmekteydi; Alan Barnard bu durumu toplumsal değişimden çok bu iki araştırmayı yapan antropologların, altında iş gördüğü paradigmalardan farklılığından kaynaklandığını söylüyor (*akt. Özbudun ve ark., 2007, s. 165-166*). Torin Monahan ile Jill A. Fisher, "Benefits of 'Observer Effects': Lessons from the Field" başlıklı makalelerinde saha çalışmasında birbiriyle çelişen, uyuşmayan verileri tek bir temsil için görmezlikten gelmek yerine, çoklu yorumlara olanak tanıyan ve incelenen kültürler hakkında kritik içgörüler sunan zengin sembolik metinler olarak kucaklamak gerektiğini dile getiriyorlar (2010, s. 363). Hakikat ile anlatının farklılığı (akademik folklor tartışmalarımızda pek yer almasa da) uzun bir süredir sosyal bilimlerin gündeminde...

Hakikat ile anlatının farklılığını ifade eden kavramların bir örneği de bir sinema filminden sonra ortaya çıkan "Rashomon etkisi" kavramı. Akira Kurosawa'nın yönetmenliğini yaptığı 1950 yılı yapımı *Rashomon* filminde eşiyile birlikte bir ormandan geçen samuray saldırıya uğrar; samurayın eşine tecavüz edilir ve kendisi de öl(dürül)ür. Saldırıyla ilgili olarak bir haydutun, samurayın eşinin, olaylara tanık olan bir oduncunun ve samurayın hayaletinin de medyum aracılığıyla ifadeleri alınır. Bu dört kişinin her biri (doğrudan sorgulayan kişinin yerine geçen) biz izleyicilere bakarak tanık olduğu olayı bambaşka anlatır. Filmde dört anlatıda da anlatılan hikâyeye aynı inandırıcılıkta izleyiciye sunulur. Sonuçta sorgulamayı başından sonuna izleyen biz izleyiciler, bu üç kişinin (samuray, eşi ve haydut) arasında gerçekte neyin geçtiğini ve samurayın nasıl öldüğünü öğrenemeyiz. Karl G. Heider, *Rashomon etkisi* üzerine düzenlenen bir antropoloji kongresindeki sunumunda, aynı sahada yapılan ve farklı

yorumlar içeren etnografik araştırmalar için ya antropoloğun yanılıyor olabileceğini ya antropologların *farklı* kültürlere/altkültürlere baktıklarını ya Meksika'daki Tepotzland köyünde yapılan çalışmalarda olduğu gibi antropologların aynı kültürü farklı zamanlarda çalıştıklarını ya da aynı kültüre farklı baktıklarını ileri sürüyor (Heider, 1988, s. 75-78). Bence mesele daha da derin, çünkü kurgunun ucu bucağı yok. Sonuç olarak, hakikate ilişkin hangi anlatının “doğru”yu anlattığını bilmek asla olanaklı değil, gerçekten önemli olan da zaten bu değil. Önemli olan, yönetmen Hirokazu Koreeda'nın (Kurosawa'nın *Rashomon* filminden etkilenerek yaptığı) 2023 yılı yapımı *Canavar (Kaibutsu)* filminde gösterdiği gibi farklı anlatıların hakikate farklı bakabilmemizi sağlayarak bizi zenginleştiriyor olması.

“*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* Buluşması”ndan 2023-2024 bahar dönemi lisansüstü programımızda verdiğim “Araştırma Yöntemleri” dersini alan altı öğrencimizi dönem başında haberdar etmişim. Onlardan toplantı hakkında kısacık bir değerlendirme yazısı yazmalarını da istemişim. Toplantıyla ilgili ilk metin doktora öğrencimiz Melda Özen'den geldi, bana toplantıya katılamayacağını haber veriyordu. Bölüm öğrencimiz Melda'nın toplantıya verdiği önemi vurgulamak için metninden aşağıdaki bölümü (kendisinin izniyle) buraya özellikle eklemek istedim:

“*Türk Folklor Araştırmaları* dergisi toplantısı üzerine yazabilmeyi gerçekten çok isterdim, ama bu hafta tahminimin çok ötesinde, aklımın ucundan dahi geçmeyen bir konu hakkında yazıyorum. Babamın yaşadıkları ve bundan etkilenen ben ve ailem. 9 Mayıs 2024 günü sabahı annemin beni araması ve ‘Sana bir şey söyleyeceğim, ama panik yapma... Baban kalp krizi geçirdi, şimdi hastanedeyiz’ demesinin hemen arkasından (...) ablamla beraber hemen yola çıkıp Ayvalık'a babamın ve annemin yanına gitmek için hazırlanırken toplantıya katılamayacağımı haber vermek için Serpil Hoca'ma e-posta atmam gerektiğini hatırladım ve o e-postayı defalarca yazıp sildim. ‘Babam kalp krizi geçirdi...’: Bu cümleyi yazmak istemiyordum. Bu cümleyi görmek istemiyordum. (...)”

Olduğu kalp ameliyatı sonrasında bu yazıyı yazdığım şu sıralarda Melda'nın babası sağlığına kavuşmuştu. Bahar döneminde “Araştırma Yöntemleri” dersimi alan diğer beş öğrencimden dördü, Burçin Taşdemir, Şenel Vural, Büşra Nur Yar Kablan ve Ebru Kıpaysak aşağıdaki metinlerini yazıp gönderdiler. Bu metinleri (öğrencilerimizin izniyle) okurla özellikle paylaşmak istiyorum, çünkü biliyorum ki yüksek lisans ve doktora programlarımızda ders aşamasındaki hikâye anlatıcısı öğrencilerimiz için, “uzakların bilgisiyle geçmişin bilgisi, çok gezen insanın yurduna dönerken beraberinde getirdiği bilgiyle kendini bir yerin sakinlerine teslim eden geçmiş bilgisi” kaynaşıyor (Benjamin, 2012, s. 79):

Burçin Taşdemir (AÜ SBE Halkbilimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi):

“(…) *Türk Folklor Araştırmaları* dergisi buluşması için günler, hatta haftalar öncesinde bölümümüzün sosyal medya sayfalarında yine Bölümümüz lisans öğrencileri ve hocalarımız tarafından hazırlanan çok yaratıcı davet videoları yayımlanmaya başlamıştı. İzledikçe ben de heyecanlanıyordum doğrusu; önemli bir buluşma olacağı belliydi ve muhakkak orada olmalıydım, bunu gerçekten istiyordum. O günün akşamında kız kardeşimin kına gecesi vardı ve devamında benim yapılacak bir sürü işim, ağırladığım bir düzine akrabam ve ortalarda kuduran bir yaramaz çocuğum! Neyse ki -Sezar'ın hakkı Sezar'a- eşim imdada yetişti ve bir de Fakülteye kadar bıraktı. Kapıdan girdiğimde okulumuzun ana

girişinde boynunda TFA tanıtım kartları asılı bir grubu görünce gülümsedim (...). Muzaffer Göker Salonu'na çıktığımda yan tarafta ikram stantlarını ve sağa sola koşuran özenle hazırlanmış öğrencileri gördüğümde tebessümüm daha da yayıldı yüzüme, ne de olsa ev sahibiydi onlar (...) konuşmasını yapmak için sahneye davet etti. Sonrası aktı gitti. Anılar, öğütler, geçmiş günler, tecrübeler mikrofonun ucundan kulaklarımıza, oradan kalplerimize ulaştı. Ama ben en çok nedense Sabri Koz Hoca'nın sözlerinde yitip gitmeyi sevdim. Hani derler ya 'O anlattı, ben dinledim,' John van Maanen *Alanın Hikâyesi* adlı kitabında kültürün kendiliğinden görünür olmadığını, salt yansıtımla görülebilir olduğunu söyler (2017, s. 5). Sabri Koz Hoca'nın sırrı da buydu belki, geldiği kökleri yansıtmayı öyle güzel başarıyordu ki bana da afiyetle dinlemek düşüyordu. O gün ayrıca bir kez daha teknolojinin ne kadar faydalı olduğuna kani oldum. Bir araya gelmesi mümkün olmayan o kadar insan, bilgisayar ve mobil telefon vasıtasıyla birbirlerine ulaşabiliyor, mesafeler bir anda ortadan kalkıveriyordu! Görüntülü görüşme, o da yoksa telefon bağlantısı ile birçok katılımcı DTCF Muzaffer Göker Salonunda bizlerle birlikteydi. *Onun Kitabını Anlatıyorum* adlı kitapta Serpil Hoca'm, pandeminin dehşetini üzerimize saldı 2020 yılının zor koşullarında sanal ortamda ders yapmaya başladığı günlerde öğrencileri için sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşımlarından birinde 'Yeni çağ başlıyor işte,' derken tam da bunu kastediyor olmalıydı (Aygün Cengiz, 2021, s. 27). (...)

Toplantının sonunda, 'Ben de bu Bölümün öğrencisiyim, keşke çorbada benim de tuzum olsaydı' diye bir parça hayıflandım."

Şenel Vural (AÜ SBE Halkbilimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi):

"Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonu'nda düzenlenen buluşmaya antropoloji, etnoloji ve halkbilimi alanlarının bulunduğu dergi editörleri katıldı ve *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin yayın hayatına tekrar başlamasıyla birlikte akademik yayıncılığın üzerindeki baskılar, güncel sorunları konuştu. Buluşma iki bölümden oluştu. İlk bölümde akademisyenlerden kuruluşu daha eski tarihlere dayanan dergilerin serüvenini, *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin tarihini, İhsan Hınçer Hoca'mızla ilgili hatıralarını dinledim. O anlarda tarihe açılmış bir pencereden dönemin şahitlerini izliyordum. Aklıma kalem kalem yazmaya çalıştığım o anlar Prof. Dr. Metin Karadağ'ın açış konuşmasıyla başladı. Ardından Nail Tan Hoca'mızdan, o dönemlerde Türkiye'de adında folklor adı olan bazı dergilerin, talihsizlik yaşadığını dile getirmesi ve 1981'de İhsan Hınçer'in (ödül plakentinin üzerinde) Türk Folklor Araştırmaları Kurumu dergisinin kapağının da bulunduğu *İhsan Hınçer Türk Folkloruna Hizmet Ödülü*'nü ilk kendisine verdiğini, ikincisini ise İbrahim Arslanoğlu'na verdiğini öğrendim. (Nail Tan Hoca'mızı hep araştırmaları ve yazdığı eserlerle tanırdım; toplantıda onu görmek, ara verdiğimizde yüz yüze kendimi tanıtarak konuşmak ise unutamayacağım bir anı oldu diyebilirim.) Saim Sakaoğlu Hoca'mız Konya'da olduğu için telefonla bağlandı. *Türk Folklor Araştırmaları* üzerine anılarından bahsetti. Buradaki hepimizi güldüren şey ise kendisinin toplantıyı takip edebilmesi için telefonunun açık kalacağını söyleyen Serpil Hoca'mıza 'Siz de kapatın, ben de kapatayım' demesiydi. Türk Folklor Kurumu adına konuşan Süleyman Uluscu Hoca'mız 12 Mart 1971 darbesinden sonra derneklerde bir değişiklik yapıldığını ve kurumun adının nasıl değiştiğinden bahsetti. Siyasetin baltalarının her dönemdeki etkisini bir kez daha hatırlamış oldum bu vesileyle. Konuşma sırası Sabri Koz'a geldiğinde öğretmen olduğu için yayınevini okuma yazması olmayan annesinin üzerine açması ve dört yıl boyunca bu dergiyi yürüttüğünü söylemesiyle salonda herkesin yüzünde tebessüm de hâkim oldu. Sabri Koz Hoca hep hayal kurarmış bir gün bu dergilerde yazısının çıkacağına dair. Şu an onu dinliyoruz.

Hayal kurduğum akademisyenlik, yazılarımın bir gün yayımlanması düşünceleriyle ben de o sırada heyecanlandım. Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın İhsan Hınçer üzerine *Ağıt* şiirini yazdığını dile getirerek bu şiiri bize okudu. İhsan Hınçer'le anıları, *Türk Folklor Araştırmaları* dergisi üzerine düşüncelerini anlatırken ben de çok duygusallaştım. Sabri Koz, Serpil Hoca'ya yönelerek 'Serpil Hoca'm iki kelime söyleyebilir miyim?' diye sordu. Serpil Hoca, 'Buyurun, ne demek' deyince Serpil Hoca'ya doğru bakarak 'Sizi seviyorum' dedi. Hepimiz alkışladık tabii. Gözlerimin dolduğu o anlarda Serpil Hoca kalkıp Sabri Koz'a sarıldı 'Ben de sizi seviyorum' diyerek. İşte akademi ve DTCF'de olma heyecanım tam olarak bu saniyelerde saklıydı. (Şu anda bu metin için belirlediğimiz sözcük sınırımı aşmışım; ama tüm bu anlar klavyede yazılmak istiyor, ben de kendimi durduramıyorum.)

Bu toplantıda ben de dergiciliğin aslında madalyon gibi iki yüzü olduğu gerçeğiyle yüzleştim. Özellikle ikinci bölümde katılan hocalarımız dergi çıkarmanın zorlukları ve karşılaştıkları problemlere değindi. Bunlar arasında YÖK ve TR Dizin tarafından yaratılan bir hegemonyanın varlığı, etik izin belgesi meselesi, içerik kalitesinin kriterlerinin neye göre seçildiğinin belirsizliği, hakemlerin sert üslupları, folklor alanında eleştirme/me sorunu ve eleştirenlerin aforoz edilmesi, yayın konusunda rektörlerin bir yarış halinde oluşu, yönetim/idare değiştikçe o derginin vizyonunun değişmesi gibi birçok sorunu yaşamış hocalarımızdan konuyu enine boyuna dinledim. Bir dergi kurmanın ve hayatta tutmanın bu denli çetrefilli olduğunu bilmiyordum. Buluşmada antropoloji, etnoloji ve halkbilimi akademisyenlerinin bulunduğu dergi editörlerinin ilk defa bir araya gelip toplanması da ayrıca çok dikkatimi çeken noktaydı. Harold Lloyd (Bud) Goodall Jr., tam bu sıkıntıları anlatırcasına özellikle beşerî bilimlerin ortak bir metodolojik zeminden çok daha az bir literatüre sahip olmasının nasıl bir efsane olduğunu, alt uzmanlıktan alt uzmanlığa, dergiden dergiye farklılık gösteren sorunlardan bahseder. Goodall, bilimsel yayının eleştirel becerilerle eşitlendiği bir statü hiyerarşisi, bir *meritokrasi* olduğunu söylüyor hatta kitabında: 'Tüm bilimsel seçkinlerin seçiminde olduğu gibi, dergi inceleme kurulları oluşturulur ve dahil edilmek üzere seçilen kadınlar saçlarını keserken, dahil edilmek üzere seçilen erkekler bıyık bırakır' (2000, s. 196-197). Buluşmanın ikinci bölümünde katılımcılar tarafından ağırlıklı olarak bu sorunların konuşulması ve tartışılması dergicilikte gelişen bu sıkıntılardan kurtulup, değişim istediklerini de bana düşündürdü."

Büşra Nur Yar Kablan (AÜ SBE Halkbilimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi):

"*Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin yeniden yayımlanacağı ve etnografik dergilerin bir araya geleceği bir toplantının olduğu bana ilk söylendiğinde inanılmaz bir heyecana kapılmamıştım çünkü bu denli önemli bir toplantı olduğunun farkına varamamıştım o dönem. Zaman ilerledikçe bunun gerçekten önemli bir olay olduğunun farkına varmaya başladım ve çalışan bir insan olarak toplantıya katılmam zor olsa da bu havayı soluyabilmek için şartlarımı zorlayarak en azından bir kısmını kaçırmadım ve bundan çok mutluyum! Akademide bazı alanların tabiri caizse öksüz bırakıldıklarını ve bana göre yeterli desteği alamadığını düşünüyorum. Öksüz bir alan olan çeviriden gelen bir çevirmen olarak bu folklor toplantısının hem öğrenciler hem de folklor araştırmacıları için bir cevher değerinde olduğunu düşünüyorum. Bizlere sosyal bilimcilerin çok iyi bir gözlem yeteneği olması gerektiği öğretildi. Dolayısıyla bir sosyal bilimci bir ortama girdiğinde, o odayı okuyabilmeli ve yeri geldiğinde yorumlayabilmeli. Renato Rosaldo antropoloji çalışmalarında duyguların araştırılmasının çok

önemli olduğunu söyler (Aygün Cengiz, 2021, s. 88). Duygular, görülenden çok daha fazlasını ortaya koyabilir. Bu durumda bir folklor öğrencisi olarak bu toplantı antropolojik bir çalışma değil de nedir? Toplantı salonuna girdiğimde hem öğrencilerin hem de hocalarımızın heyecanını hissetmemek, bu heyecana ortak olmamak mümkün değildi.

Böyle önemli toplantılar önemli olmasının yanı sıra bazen katlanılması zor, sıkıcı etkinliklere dönüşebiliyor. Daha önceden belirttiğim gibi lisans eğitimim farklı bir alandan olduğu için antropolojik metinler benim için daha zor, karmaşık ve anlaşılabilir olabiliyor. John van Maanen'e göre etnografi çevresinde bazen, bazı tarzlar daha çok öne çıkar ve daha kabul edilebilir olur (2017, s. 8). *Türk Folklor Araştırmaları* toplantısına katılmadan önce bu toplantının bahsettiğim gibi bir etkinliğe dönüşmesinden korkmuştum fakat toplantı başladıktan sonra bu korkumun yersiz olduğunu fark ettim. Toplantının sonuna kadar kalamasam da dinleme fırsatı bulduğum konuşmacılar alışlagelmiş konuşma tarzlarından uzak ve oldukça eğlenceli konuşmalar sundu. Akademik bir ortamda böylesine bir samimiyeti beklemiyordum. Özellikle Sabri Koz Hoca'nın nükteleri, içtenliği, hitabeti ve konuşmasının sonunda Serpil Hoca'mıza 'Sizi seviyorum' diyerek sarılması bence tüm odayı gülümseterek, öğrenciler başta olmak üzere herkesin içine bir umut ışığı serpti. Bu manzaraları akademide ve hayatta umarım daha çok görürüz!

Bu toplantı başta da belirttiğim gibi antropoloji alanındaki farklı dergileri de bir araya getirdi ki bu da fazlasıyla önemli bir detay. Aykırı düşünceleri ve farklı sesleri dile getirebilmek çoğu zaman cesaret ister. Folklor alanında da farklı ekolleri yansıtan dergilerin geçmişini görmek bu açıdan önemliydi bence. Özellikle de bu alanın geleceği olan öğrencilere cesaret vermesi açısından... İnsan bazen zaten üretilebilecek olan her şey üretildi, daha fazla ne üretilebilir ki diye düşünüyor, hatta Harold Lloyd (Bud) Goodall Jr. da yeni hikâyeler kalmadığı gibi orijinal seslerin de kalmadığını söylüyor kitabında (2000, s. 141). Ben bu düşünceye bir yanıyla katılmıyorum. Z kuşağı olarak adlandırdığımız nesil bence istedikleri konularda ziyadesiyle orijinal seslere sahip olabiliyor. Bu açıdan folklor ve antropoloji alanındaki dergi arşivlerinin kendilerine sunulması toplantının önemli bir katkısıydı zira neler yapıldığını anlarsanız, neler yapılması ve yapılmaması gerektiğini, geleceğin nasıl olacağını da az çok kestirebilirsiniz. Ben bu gençlerden çok ümitliyim. Hele ki toplantı salonundaki o heyecanlarını gördükten sonra... Sonuçta geleceğin folklor araştırmacıları onlar. Bize duyuracaklarını seslerini inanılmaz merak ediyorum ve yeni *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinde de neler sunacaklarını dört gözle bekliyorum."

Ebru Kipay Başak (AÜ SBE Halkbilimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi):

"Öncelikle söylemeliyim ki toplantı Serpil Hoca'nın daha önce heyecanla söylediği gibi 'Türkiye'de ilk kez halkbilimi ve antropoloji dergileri editörleri bir araya geliyor!' olmasının yanı sıra, ülkenin halkbilimi ve antropoloji alanında ne kadar önemli ismi varsa neredeyse hepsini dinleme şansı sunması bakımından benim açımdan çok önemli bir toplantı oldu. Arzu Öztürkmen'i dinlemek (örneğin başka pek bir yerde dinleme şansım olmayacağına neredeyse emin olduğum *kentekundu* dans gösterisini dinlemek); Yüksel Özkırımlı'nın meğerse bir kadın olduğunu fark etmek (nedense benim zihnimde bıyıklı kır saçlı bir erkekti hep bu isim); Hayrettin İvgin, Sabri Koz, Gözde Aynur Mirza gibi hiç tanımadığım isimlerle tanışmak; Metin Turan, Ayla Sevim Erol, Tuna Yıldız gibi tanıdığım isimlerle de bu ortamda karşılaşmak bana çok keyif veren bir deneyimdi.

Bu toplantıdan zihnimde kalan en belirgin his ise ne yazık ki hüzün/yas oldu. ‘Dergi çıkartmak büyük bir külfettir’ (Hayrettin İvgin), ‘Para kazanmıyoruz, eskisi kadar da okunmuyor, ama yine de dergi çıkartmaya devam ediyoruz, çünkü ben dijitalden okumayı sevmiyorum’ (Metin Turan) veya ‘Artık basılı materyal ne yazık ki satılmıyor’ (Ayla Sevim Erol) gibi eskinin şimdikinden yüksek tirajlı ve basılı materyallerinin günümüz dijital dünyasında karşılık bulamayışının hüznü vardı tüm dinlediğim konuşmalarda. Konuşmaların geneli, *Onun Kitabını Anlatıyorum* isimli kitapta, pandemi sürecinde yaşadığı zorluklara bir de kuzenini kaybetmesi eklenen ve dersi bırakmayı düşünen Nilüfer Nurgül Özdemir’e Serpil Hoca’nın söylediği ‘Derslere katılalım, birlikte ağlarız. O da güzel...’ ifadesinden (Aygün Cengiz, 2021, s. 31) ilhamla diyeceğim ben de, *gelin birlikte ağlayalım* denmişçesine tüm dergi editörlerinin yitip gitmeye kalkan basılı materyal çağına bir ağıt gibiydi sanki.

Bu noktada ne kadar zor olursa olsun, zamanın değiştiğini ve bu değişime uyumlanmamız gerektiğini kabul etmek gerektiğini düşünüyorum. Artık eskinin kapalı kültür gruplarında, köylerde, mahallelerde, tek tip bir kültürel veriyi kovalayan halkbilimciler değiliz. Kentli insanın hala üretmeye devam ettiği kültür kodlarının peşinde, kentli, post modern ve dijital çağ araştırmacılarıyız ve alana çıkarken artık elimizde not defterlerimiz, ses kayıt cihazlarımız ve makaralı fotoğraf makinelerimizin yerini tek bir telefon veya tablet almış durumda. Hal böyleyken, eski üretim biçimlerinin yerini yeni dijital basılı materyallere bırakması her bakımdan daha ‘kolay’ geliyor bana. Yüksek lisans için alana çıktığımda bir bavulun neredeyse tamamını kaplayan kitaplarımı düşününce (yalnızca çalışmam için çok önemli olan ve neredeyse hep elimin altında bulunan Henry Glassie’nin *Traditional Turkish Art Today* kitabı üç kilo ağırlığındaydı, bavulun ağırlığını siz düşünün) hepsinin dijital ortama aktarılmış e-kitaplar olmasını ne çok dilediğimi hatırlıyorum. Bu nedenle, Harold Lloyd (Bud) Goodall Jr.’a kulak vermek lazım, ‘Artık akademik standartlarımızı daha iyiye doğru değiştirmenin zamanı geldi’ (2000, s. 198). Gün, geçmişin güzel ama bir yandan da zorlu günlerine duyulacak yas yerine uyumlanma ve bizi kolaylayan her şeyi kucaklama günü...

Toplantıya dair eklemek istediğim bir nokta da *Folklor Halkbilim* dergisi editörü Serap Gürsoy’un konuşmasını bitirirken sorduğu ‘Foklorda ayıp yoktur diye öğrendik, ancak ben hâlâ merak içindeyim, kimi zaman küfür kimi zaman da amiyane tabirler içeren metinler oluyor; bunlar basılmalı mı sizce?’ sorusu. Gürsoy bu soruyu sorar sormaz İlhan Başgöz ile Linda Dégh arasında geçen ve büyük şans eseri yazılı biçimde ilerleyen müstehcenlik tartışması aklıma geldi. Başgöz’ün bir yazısında Nasreddin Hoca’dan bir şaka kullanması, bunu ‘müstehcen’ bulan Linda Dégh’in durumu şiddetle eleştiren bir yazı yazması ve nihayetinde Başgöz Hoca’nın cevabında bu durumun son derece doğal olduğunu ve üzerinde çok da durulmaması gereken bir mesele olarak ele aldığını hissettiren sözleri toplantıdaki sorunun da cevabı bana kalırsa. Zaten Serpil Hoca’nın neredeyse hiç duraksamadan verdiği cevap da bunu doğruluyor: ‘Bana kalırsa her şey basılmalı.’”

Öğrencimiz Ebru’nun metninde yer alan (“*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliğinden alıntıladığı) cümlemi -küçük bir değişiklikle- tekrarlamak isterim: *Bana kalırsa her şey konuşulmalı*. Bu içerikte ve böyle geniş katılımlı bir toplantı Türkiye’de ilk kez yapıldı. Adında “folklor” sözcüğü olan ilk akademik birimin 1947’de kurulduğunu (Aygün Cengiz, 2023, s. 29-30) ve Türkiye’de ilk folklor dergilerinin de 20. yüzyılın başlarında çıkmaya başladığını (Tan, 2013, s. 238-241; Harmancı, 2024, s. 101) düşünecek olursak şimdiye kadar yayımlanmış ve/veya halen yayımlanmakta

olan folklor ve antropoloji dergilerinin ilk kez bir buluşmada bir araya gelmesi her şeyi konu(a)ladıgımızı gösteriyor.

Türkiye’de ilk kez gerçekleşen bu buluşmanın verdiği mutluluk... Walter Benjamin’in çeşitli edebi biçimlerdeki yazılarının yer aldığı *Hikâye Anlatıcısı, Yalnızlıktan Doğan Masallar* kitabındaki “Şanslı El, Kumar Üzerine Bir Sohbet” metni “Bir kişinin elinin şanslı olması gerekir” diyen bir karakterin aynı masada sohbet ettiği üç kişiye “Size bir hikâye anlatabilirim” demesiyle başlıyor. Hikâye içinde anlatılan hikâyenin konusu ise kumarda şanslı olmak meselesi ile (masada oturanlardan biri olan ve) dolmakalemini kaybettiği için romanını yazamayan yazar Fritjof’tur. Hikâyeyi anlatan, dolmakalemi kaybettiği için romanını, hatta aciliyeti olan mektuplarını dahi yazamayan yazarın el sıkışırken bile cimrileştiğini, kitap okurken sayfaları zar zor çevirdiğini, ama kumar hakkında hiçbir fikri olmayan aynı yazarın “[e]li sargılıymış da sargıyı sadece akşamları, asla çok uzun” kalınmayan “kumarhanede çıkarıyormuş gibi” davranarak kumarda nasıl devamlı kazandığını anlatır. Sonunda yazarın kayıp dolmakalemi bulunur; o da romanını yazmak için aynı gün yola çıkar. Hikâyeyi dinleyen diğer üç kişiden biri, “[H]oş bir hikâye ama bu neyi kanıtlar?” der. Tüm olayı bize aktaran anlatıcı ise okura seslenerek “Hikâyenin neyi kanıtladığını ya da çürüttüğünü umursamıyordum. Hayatın nadir gülümsediği eski dostum [dolmakalemini kaybedip bulan yazar] Fritjof’u Saint Paul surlarında umutlu bir şekilde öğlen çayını içerken gördüğüm için mutluydum” der. (Benjamin, 2021, s. 217-224)

10 Mayıs 2024 tarihinde TFA’nın düzenlediği, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü çatısı altında düzenlenen bu buluşmadaki ve/veya buluşmaya ilişkin anlatılar neyi kanıtlıyor, neyi çürütüyor bilemiyorum. Şu anda, *şanslı elle* böyle bir toplantının gerçekleşmiş olduğunu düşünüyorum yalnızca, mutluyum.

Kaynaklar

Aygün Cengiz, Serpil (2023) “Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümünün Tarihi”. *Türk Folklor Araştırmaları*, Sayı: 367, 26-51.

Aygün Cengiz, Serpil (2021) “Yeni Etnografide Arayışlar: Renato Rosaldo, Yasın Etnografisi, Otoetnografi ve Antropoşiir (*Antropoesía*)”. *Onun Kitabını Anlatıyorum Renato Rosaldo’nun The Day of Shelly’s Death: The Poetry and Ethnography of Grief (Shelly’nin Öldüğü Gün: Yasın Şiiri ve Etnografisi)* içinde. Haz.: Serpil Aygün Cengiz ve ark. Ankara: Ürün Yayıncılık.

Benjamin, Walter (2021) *Hikâye Anlatıcısı, Yalnızlıktan Doğan Masallar*. Çev. Ebru Arıcan. Ankara: Heretik Basın Yayın.

Benjamin, Walter (2012) *Son Bakışta Aşk, Walter Benjamin’den Seçme Yazılar*. Sunuş ve Haz. Nurdan Gürbilek. İstanbul: Metis Yayınları.

Goodall Jr., H. L. Harold Lloyd (Bud) (2000) *Writing the New Ethnography*. Lanham: Altamira Press.

Harmancı, Meriç (2024) “Erken Cumhuriyet Dönemi Misyoncu Dergiciliği: *Folklor Postası*”. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt: 64, Sayı: 1, 97-116.

Heider, Karl G. (1988) “The Rashomon Effect: When Ethnographers Disagree”. *American Anthropologist*, March, Vol. 90, Issue 1, 73-81.

Hinçer, Bora (2023) “İhsan Hinçer ve Türk Folklor Araştırmaları”. *Türk Folklor Araştırmaları*, Sayı: 367, 10-17.

Koz, Sabri (2019) “Kısacık’tan Sayfalar: Vefatının 40. Yılında İhsan Hinçer ve Türk Folklor Araştırmaları”, *Müteferrika*, Kış 2019/2, Sayı: 56, 5-47.

Lassiter, Luke Eric (2001) “From ‘Reading over the Shoulders of Natives’ to ‘Reading Alongside Natives,’ Literally: Toward a Collaborative and Reciprocal Ethnography. *Journal of Anthropological Research*, Summer, 2001, Vol. 57, No. 2 (Summer), 137-149.

Lassiter, Luke Eric (2005) “Collaborative Ethnography and Public Anthropology”. *Current Anthropology*, Vol. 46, No. 1 (February), 83-106.

Lawless, Elaine J. (1992) “ ‘I Was Afraid Someone like You... an Outsider... Would Misunderstand’: Negotiating Interpretive Differences between Ethnographers and Subjects”. *Journal of American Folklore*, Summer, 1992, Vol. 105, No. 417 (Summer), 302-314.

Lawless, Elaine J. (2000) “ ‘Reciprocal’ Ethnography: No One Said It Was Easy”. *Journal of Folklore Research*, May-Dec., Vol. 37, No. 2/3, 197-205.

Malys, Stephen – Seago, John H. – Pavlis, Nikolaos K. – Seidelmann, P. Kenneth – Kaplan, George H. (2015) “Why the Greenwich meridian moved”. *Journal of Geodesy*, 89: 1263–1272.

Monahan, Torin Monahan – Fisher, Jill A. (2010) “Benefits of ‘Observer Effects’: Lessons from the Field”. *Qualitative Research*, Vol. 10(3) 357–376.

Özbudun, Sibel – Şafak, Balkı – Altuntek, N. Serpil (2007) *Antropoloji: Kuramlar/Kuramcılar*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Tan, Nail (2013) “Türkiye’de Halk Bilimi Çalışmalarının 100. Yılına Kutlarken”. *folklor/edebiyat*, Cilt:19, Sayı: 75, 237-243.

van Maanen, John (2017) *Alanın Hikâyesi*. Çev. A. Erkan Koca. Ankara: Atıf Yayınları.

ⁱ Alıntı, Sabri Koz’un “Kısacık’tan Sayfalar: Vefatının 40. Yılında İhsan Hinçer ve Türk Folklor Araştırmaları” başlıklı metninden yapılmıştır (2019, s. 5).

ⁱⁱ Alıntı, *Son Bakışta Aşk, Walter Benjamin’den Seçme Yazılar* adlı kitapta yer alan Walter Benjamin’in “Hikâye Anlatıcısı” adlı metninden yapılmıştır (2012, s. 99-100).

ⁱⁱⁱ “*Türk Folklor Araştırmaları* Dergisi Buluşması”na katılarak destek veren herkese Walter Benjamin’in yazdığı “Dilek” isimli masala atıfla teşekkür etmek isterim. Benjamin, “Dilek” isimli masal metninde insanın hayatta en büyük arzusunun ne olabileceğini, en çok neyi isteyebileceğini tartışıyor. Masalda, bir handa sohbet edenlerden biri herkese bir dilek hakları olsa ne dileyebileceklerini sorar, “Herkes konuştuğundan sonra geriye sadece, köşede sobanın yanında oturan [yırtık pırtık giysiler içinde çok yoksul bir] dilenci kalmış”, dilenci “Keşke her yere hükmeden çok güçlü bir kral olsaydım. Geceleri kalemde

uyurdum, düşman sınırları aşp zorla içeri girerdi ve şafak sökmeden önce atlılar kaleme ulaşırdı. Hiçbir dirençle karşılaşmazlardı. Uykumdan korkuyla uyanırdım, giyinecek vaktim dahi olmazdı. Sadece bir gömlek giyirdim. Hiç durmadan dağlara, vadilere, ormanlara ve tepelere doğru kaçardım; ta ki buraya, bu köşeye güvenle varana dek. Ben bunu dilerdim” (Benjamin, 2021, s. 209-210) der. Kıssadan hisse, bu dünyada en çok arzulanan görünen krallık ise de nihai arzumuz, üzerimizde sadece bir gömlekle sığınabileceğimiz güvenli bir köşe. “*Türk Folklor Araştırmaları* Dergisi Buluşması” etkinliğine AÜ DTCF’ye gelerek ve/veya sanal ortamdan katılarak, ileti yazarak, arayarak destek olan herkese teşekkür ediyorum.

Türk Folklor Araştırmaları. 2024, Sayı: 369, 1-28. e-ISSN 3023-4670.

<https://turkfolklorarastirmalari.com/>

GENEL DEĞERLENDİRME
“TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI”
(10 MAYIS 2024)

Çiğdem KARA¹

Giriş

Bu yazıda 10 Mayıs 2024 Cuma gerçekleştirilen “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* Buluşması”nın genel bir değerlendirmesi yapılmakta, öne çıkan konular, öneriler, sorunlar vurgulanmaktadır. Değerlendirmeye hem toplantının kazanım ve çıktılarının ortaya konması, hem de toplantıya katılsa da erken ayrılmak zorunda kalanlarla toplantıyı kaçıranlar için toplantının bir panoramasının çizilmesi amaçlanmıştır.

Toplantının değerlendirme yazısını kaleme alma görevi bana verildi. Metni, son oturumda yapılmış bir konuşma gibi sizlere hitap eder gibi yazmayı tercih ettim. Değerli konuklarımızdan öğrendiğimiz bilgilerin, yaptıkları saptamaların, gördükleri sorunlarla bunların çözüm önerilerinin sözlerimin arasında kaybolup gitmemesi için sizlere bolca maddeler, sıralamalar ve listeler hazırladım.

¹ Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Anadolu University Faculty of Literature Department of Turkish Language and Literature. cigdemk@anadolu.edu.tr. ORCID ID 0000-0002-6059-6382

13.30'da başlayan ve 17.00'da bitmesi öngörülen toplantı hatırladığım kadarıyla 20.10'da bitti. Aşağıdaki metni, bu yoğun ve uzun toplantı sırasında tuttuğum notlar ve izlenimlerden yola çıkarak seslerin kafamda hâlâ canlı olduğu toplantı sonrasındaki ilk hafta içinde oluşturdum. Ama kimi konularda bazı konuklarımıza, *Türk Folklor Araştırmaları* (TFA) dergisi alan editörlerinden Sayın Arzu Öztürkmen ile yine TFA alan editörlerinden biri ve deneyimlediğimiz bu sıra dışı toplantının tek kelimeyle her şeyi olan Sayın Serpil Aygün Cengiz'e de danıştım.

Değerlendirmede konuşmacıların adlarını anmaya, sözlerinden de kimi aktarımlar yapmaya çalıştım. Hata ve eksikliklerim için lütfen özürlerimi kabul edin. Toplantının bir dökümünün de yayımlanacak olması tek tesellimdir.

Toplantının Kimliği

"*Türk Folklor Araştırmaları* Dergisi Buluşması" 10 Mayıs 2024 Cuma günü, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü ev sahipliğinde, Muzaffer Göker Salonunda gerçekleştirildi. TFA'nın yeni dönem editörü Sayın Metin Karadağ, derginin bir önceki editörü Sayın Bora Hınçer, alan editörleri Sayın Akile Gürsoy, Sayın Arzu Öztürkmen, Sayın Gonca Gökalp Alpaslan, Sayın Serpil Aygün Cengiz, ben Çiğdem Kara, medya-yayım ve tanıtım editörü Sayın İskender Yıldırım, İngilizce dil editörü Sayın Anastasiia Zherdieva, editör yardımcısı Sayın Zeynep Nagihan Kahveci ve hem Halkbilimi Bölümünde hem de Fakültenin farklı bölümlerinde eğitim gören öğrenciler¹ başka bir ifadeyle altı kuşak TFA'lı konuklarını karşılamak ve ağırlamak üzere oradaydı. Ayrıca DTCF Halkbilimi Bölümü öğretim üyelerinden Sayın Pınar Kasapoğlu toplantıda bizlerle. Sayın Melike Kaplan da açılışa katılarak bizi destekledi.

Toplantının moderatörlüğünü Sayın Serpil Aygün Cengiz üstlendi. Sayın Metin Karadağ ve Sayın Aygün Cengiz'in vurguladıkları üzere bu nitelikte bir toplantı Türkiye'de ilk kez gerçekleştiriliyordu. Kendileri toplantının düzenlenme amacını şöyle açıkladılar: Halkbilimi ve antropoloji alanında yayın yapan dergileri buluşturmak, tanışmak, önceki yıllarda çıkıp kapanmış dergileri hatırlamak ve bu mirası düşünmek, şimdi var olan dergileri bir araya getirerek iletişimi arttırmak, dayanışmak ve tecrübe aktarmak.

Konuklar

Toplantıya halkbilim ve antropoloji alanında yayınlanmış ve yayınlanmakta olan dergilerin editör ve yazı işlerinde görev yapan değerli isimler konuşmacı, tüm halkbilimciler ile meraklılar da dinleyici olarak davet edilmişti. Kimi kapanmış kimi azimle yayın hayatını sürdüren dergilerin ulaşılabilen kurucu, editör, yazı işlerinden isimlerin hepsinin bu davete olumlu yanıt vermesi bizleri mutlu ve onure etti. Davetlilerin hemen hepsi yüz yüze ya da uzaktan erişimle toplantıya katıldılar. Sadece üç derginin üç temsilcisi, etkinlik programının uzaması ve kendi kişisel programlarıyla çakışması nedeniyle toplantıya son anda katılmadılar.

Bu buluşma toplantısının hiçbir akademik teşvik ya da atama-yükseltme kriterlerinde karşılığı bulunmuyordu. Buna rağmen şehir dışından dahi yüz yüze toplantıya gelenlerin olması, davet edilen her ismin kendisini, dergisini ve İhsan Hınçer'i anlatması hem TFA'nın içtenlikle kucaklanması hem de insanbilim alanında çalışanların dayanışmacı ruhu açısından mutluluk ve güven vericiydi.

Dergiler ve Konuşmacılar

Toplantıda, hoşgeldiniz konuşmasını da yapan moderatör Sayın Serpil Aygün Cengiz'le birlikte, 28 konuk söz aldı:

-Toplantının açış konuşmasını, 43 yıl aradan sonra yeniden yayın hayatına başlayan TFA'nın yeni editörü Sayın Metin Karadağ, kapanış konuşmasını ise derginin 1964-1980 yılları arasındaki editörü olan Sayın Bora Hınçer yaptı.

-Sayın Nail Tan, Sayın Saim Sakaoğlu ve Sayın Süleyman Uluscu, TFA, İhsan Hınçer, Türk Folklor Kurumu, halkbilim alanındaki dergiler ve öncü isimler gibi konulardaki görüş ve anılarını paylaştılar.

-22 konuk, bazen birden fazla dergiyi dinleyicilere tanıttı. Bu sayede onların sesinden halkbilimi ve antropoloji alanındaki dergilerin bir kimlik dökümü ve kaydı da gerçekleşmiş oldu. Bu dergilerin adlarını ve anlaticılarını -konuşma sırasına göresizlerle paylaşmak istiyorum:

Sayın Sabri Koz'un anlatımından:

1. *Halk Kültürü Dergisi*,

Sayın Yüksel Kırımlı'nın anlatımından:

2. *Antropoloji ve Etnoloji Dergisi*

Sayın Necati Kazancı'nın anlatımından:

3. *Halkbilimi Dergisi* (ODTÜ THBT)

Sayın Gülin Onat Bayır'ın anlatımından:

4. *Folktur Sanat Halkbilim Gençlik Dergisi* (ODTÜ THBT)

Sayın Solmaz Karabaşa'nın anlatımından Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki dergiler:

5. *Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*
6. *Türk Folklor Araştırmaları Yıllığı-Belleken*
7. *Türk Folkloru Araştırmaları*
8. *Türk Folklorundan Derlemeler*
9. *Anayurttan Atayurda Türk Dünyası*
10. *Halk Ozanlarının Sesi*

Sayın Metin Turan'ın anlatımından:

11. *folklor/edebiyat*

Sayın Gürol Pehlivan'ın anlatımından yerel folklor dergileri:

12. Halkbilimi dergileri: *Alanya Folkloru, Köz, Sivas Folkloru, Eskişehir Ama Günleri* vd.
13. Kültür dergileri: a. Halkevi dergileri; b. Köycülük dergileri; c. Türk Dünyası diasporası dergileri; d. Yöre kültürü dergileri.

Sayın Hayrettin İvgin'in anlatımından:

14. *Kültür Çağlayanı Eğitim Kültür Sanat Edebiyat ve Halk Bilimi Dergisi*
15. *Kültür Evreni Dergisi*
16. *Bilimsel Eksen Dergisi*
17. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*

Sayın Ayla Sevim Erol'un anlatımından:

18. *AÜ DTCTF Antropoloji Dergisi*

Sayın Ebrar Akıncı'nın anlatımından:

19. *İstanbul Antropoloji Dergisi*

Sayın Gözde Aynur Mirza'nın anlatımından:

20. *Antropoloji ve Kültürel Bakış Dergisi*

Sayın Serap Gürsoy'un anlatımından:

21. *Folklor Halkbilim Dergisi*

Sayın Arzu Öztürkmen'in anlatımından:

22. *Folklor* Doğru (Boğaziçi Üniversitesi Halkbilim Topluluğu)
Sayın Tuna Yıldız'ın anlatımından:
23. *Millî Folklor*
Sayın Koray Üstün'ün anlatımından:
24. *Türkbilig*
Sayın Ahmet Keskin'in anlatımından:
25. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*
Sayın Erhan Solmaz'ın anlatımından:
26. *Folklor Akademi Dergisi*
Sayın Mustafa Aça'nın anlatımından:
27. *Kültür Araştırmaları Dergisi*
Sayın Süleyman Fidan'ın anlatımından:
28. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*
29. *Culture Academy*
Sayın Mustafa Dinç'in anlatımından:
30. *YAZIT Kültür Bilimleri Dergisi*
Sayın Nagihan Çetin'in anlatımından:
31. *UMAY Sanat ve Sosyal Bilimler Dergisi*
Sayın Emine Gürsoy Naskali'nin anlatımından:
32. Tematik kitap dizisi
33. *Acta Turcica* Dergisi

Adlarının tamamını ne yazık ki anamadığım yerel dergilerle birlikte sayısı elliye aşan dergi, aynı zamanda halk kültürü alanında araştıran, yazan, yıllarını veren ve ideallerini gerçekleştirmeye çalışan hayalperest insan anlamına da gelmektedir. Hepsine teşekkürü borç bilirim.

Neler Konuştuk?

Konuşmalarda kimi konular, sorunlar biraz daha öne çıkarken, zamanın da darlığı dolayısıyla kimi konulara sadece dikkat çekildi, kimileri ise ileride tartışmak üzere sadece anıldı. Bunları sizlere on bir başlık altında sunmaya çalışacağım.

Miras

Danışmanlık, dergi hediye etme, sahip olunan halkbilim koleksiyonunu paylaşma, başkalarının yazı denemelerini okuma, yazı yayınlama, anı – deneyim paylaşma, çeşitli faaliyetlerde görev dağıtma ve üstlenme, birinin ne bilip bilinmediğini sınavan sohbetlere katılma, alandan birden fazla kuşağın buluşup tanışmasını mümkün kılan bir mekâna sahip olma... Halkbilimcilerin miraslarını sadece yayınladıkları dergiler ve buralardaki yazılarla değil işte böylesi yollarla da birbirlerini aktardıklarını konuklarımızın anılarından öğrendik.

Örneğin Sayın Gülin Onat Bayır, DTCF'ye gelerek Halkbilim ve Etnoloji hocalarıyla tanışmalarından, kendilerine danışmanlık yapan hocalardan söz etti. Sayın Serap Gürsoy Türk Folklor Kurumunu bir okul olarak ifade etti. Kimi böylesi ilişkiler ağı içinde genç nesli alana kazandıran, alandaki üretimi, yenileşmeyi, dayanışmayı güçlendiren, miraslarını aktaran, kimi dergilerin eski editörleri olarak konuklarımızca adları anılan bu değerli isimlerden benim not edebildiklerimi sizlerle (alfabetik olarak) paylaşmak istiyorum: Attila Erden, Ayhan Doğanç, Bülent Alaner, Cahit Öztelli, Charles W.M. Hart, Erksin Güleç, Gürbüz Erginer, Işıl Altun, İbrahim Niyazi Aslanoğlu, İhsan Hınçer, İlhan

Başgöz, İzzet Gündoğ Kayaoğlu, Muhan Bali, Nejat Birdoğan, Nephhan Saran, Nermin Erdentuğ, Selçuk Tanyeli, Şerif Baykurt, Şevket Aziz Kansu, Şükrü Elçin, Taylan Akkaya, Zafer İlbars, Zafer Toprak.

Tüm bu isimlere, konuklarımız adını ansa da benim not edemediklerime ve bildiğimiz ama adını sayamadığımız daha nicelerine saygı ve şükranlarımla.

İdealizm

Dergilerin alanda görülen bir açık, bir ihtiyaç üzerine çıkarıldığını öğrendik. Örneğin Sayın Ebrar Akıncı'nın tazecik dergisi aslında ağır bir mirası, *İstanbul Antropoloji ve Etnoloji Dergisi* dergisini canlandırma görevini üstleniyor. Yine yeni dergilerden U MAY'ın genç editörü Sayın Nagihan Çetin lisansüstü öğrenciler kadar akademik silsilede görev alanların yayınlarına da yer verecek nitelikte bir dergi için çabalıyor. Sayın Nebi Özdemir ve Sayın Süleyman Fidan *Culture Academy* ile Türkiye'deki akademisyenlerin uluslararası görünürlüğü arttırmayı amaçlıyor.

Dergilerin adı konurken de kurucuların ideallerinin devreye girdiğini öğrendik. Yazıların ve sayının temasının seçiminde, kuramsal ve analize dayalı yazılara yönelmede, disiplinlerarası bakışın yaygınlaşmasında, dergilerin danışmanlarının belirlenmesinde de hep idealizmin itici bir güç oluşu konuklarca ortaya kondu.

Bu idealleri canlı tutmanın ise genel ortam ve koşullarla doğrudan ilişkili olduğunu öğrendik: Dergilere yönelik talepler, mali harcamalar, yazar ve hakem tutumları, indekslerin talepleri, öğretim üyelerine yönelik kriterler, okura ulaşma vb.

Sayın Necati Kazancı 1970'lerde birçok folklor dergisinin yayınlandığını ve hepsinin kendi alıcısı olduğunu söyledi. Bu, idealizm bölünmeye yol açtığı biçimde yorumlanabilir. Ama insanın susturulamaz nitelikteki bir şey söyleme arzusunun bir yansıması olarak da düşünülebilir. Sonuçta mirasımız bize öğretti ki, halkbilimciler, antropologlar aynı kurumun, derginin adı altında bir araya gelebildikleri gibi, farklı kurum ve dergilerde de görev üstlenmekten kaçınmamakta, hiçbir yere ait olmayanları dinleyip onlara yol göstermekten asla yorulmamakta.

Gençler ve kuşaklar

ODTÜ ve Boğaziçili "gençler" dergilerini tanıtırken, bir zamanlar nasıl halk dansı oynadıklarından, dernek faaliyetlerinden, derlemeler için yaptıkları seyahatlerden, çıktıkları gösterilerden söz ederken bir anda fark ettim ki karşımdakilere içimden ve not alırken "gençler" diyorum, onlara baktığımda onları genç olarak görüyorum. Evet ruhları genç ama -üniversite kulüplerinden ve geçmişten söz edilmesinin ötesinde- acaba farkında olmadan dergicilik ve gençlik arasında doğrudan bir ilişki mi kuruyorum?

Sayın Nail Tan, Sayın Saim Sakaoğlu, Sayın Süleyman Uluscu, Sayın Necati Kazancı, Sayın Metin Karadağ, Sayın Hayrettin İvgin, Sayın Sabri Koz gibi isimler gençlik heyecanlarını konuşmalarına öyle yansıtılar ki bir şeylere başlamak ve her şeyin üstesinden gelebilmek için gençlik çağına ne çok ihtiyacımız olduğunu bir kere daha anladık.

Toplantıda "beyazlaşmış" saçlarıyla gördüğümüz isimlerin hepsi bir dönem gençti ve bu dönemin risk alma becerisi, doymaz iştahıyla dergicilik hayatının içine dalmıştı.

Birden fazla dergide görev alarak da bilgi ve deneyimlerini arttırmışlardı. Sonra kürsüye çıkan hemen herkesin on yıllarını dergiciliğe vermiş olduğunu, ayrıca bir hoca-asistan ilişkisi gibi editörlüğün genellikle farklı kuşakların işbirliği içinde yürütüldüğünü fark ettim. Örneğin Sayın Koray Üstün, *Türkbilig*'de dördüncü kuşak olduğunu söyledi. TFA'da da dördüncü kuşak görev başında: İhsan Hınçer – Bora Hınçer ortaklığını, şu an Metin Karadağ – Zeynep Nagihan Kahveci devraldı. Soyları ölümsüz olsun.

Takdir ve teşvikler

Konuklarımızın hiçbiri profesyonel bir yayıncı değildi. Hepsi akademik görevlerinin, resmi işlerinin yanı sıra özveriyle bu işi de yapmaktaydı. Editörlüğün oldukça zahmetli bir iş olduğu konusunda herkes hemfikirdi. Benzer şekilde hakemliğin de zaman alıcı, çaba ve dikkat gerektiren bir iş olduğu, iyi bir hakemliğin aynı zamanda bir eğitim ve öğrenme süreci olduğu konusunda görüşler ortaktı. Ama akademik atama ve yükselmelerde bu iki görevin bir karşılığı artık bulunmamaktadır.

Peki bunun hangi olumsuz etkileri olmakta? Öncelikle, kimi dergiler başvuran yazıları sağlıklı bir değerlendirme sürecinden geçirmediklerinden bir sayıda farklı kalitede onlarca “özgün” makale birden yayınlamakta. İki, kimi hakemler de yazıları sadece ret ya da kabul ettiklerinden makale işlem süresi idealden çok uzak bir zamanda tamamlanmakta. Üç, dolayısıyla kalitesi tartışmalı dergi ve yayınların olduğu bir ortamda özellikle yeni dergiler şüpheyle karşılanmakta, dergilerin saygınlığı tartışmalı hale gelmekte.

Öyleyse öneriler neler? Emekle yoğrulmuş, öğretici, gelişmeyi destekleyen, sürdürülebilir bir kalitede yayıncılık için hem editörlük hem de hakemlik teşviklerinin tekrar uygulamaya konması önemli.

İndeksler

Bu konuda ilk öğrendiklerimiz indekslerin hem dergiler ve yazarların dünyadaki görünürlüğünü hem de derginin belli bir standartta çıkmasını sağladıkları için önemli olduklarıdır. Ayrıca indeksler, editörleri bir iş yükünden de kurtararak dergiye ilişkin farklı istatistikler tuttıkları için de önemliler. Örneğin Sayın Ayla Sevim Erol, *Antropoloji* dergisinin Scimago Journal & Country Rank'ta dünyada en çok atıf alan dergiler listesinde 26. sırada yer aldığını açıkladı. Kendisini tebrik ederiz.

İndekslerle yaşanan kimi olumsuzluklar, kaygılar da gündeme geldi:

Bir, *indekslerin bir zorunluluk olması*. Teşvik, atama ve yükselme kriterleri indeksleri ve özellikle belli indeksleri öne çıkarmakta, şart koşturmakta. Dolayısıyla yazarlar ve editörler de bu indeksleri hedeflemektedirler.

İki, *dergilerin kimliğinin, ideal ve ilkelerinin standartlar içinde kaybolması*. Örneğin Sayın Gözde Aynur Mirza indekslere girerek Antropoloji Derneği ve dergi olarak sahip oldukları bazı değerlerin tartışmalı hale gelmesinden çekindiklerini belirtti.

Üç, *indekslerin tanım ve işlevlerine ilişkin bir netliğin ve kurumlarca ilan edilmiş listelerin olmayışı*. Örneğin Sayın Mustafa Dinç, alan indeksinin ne olduğunun açık bir tanım ve listesinin bulunmadığını, birçok akademisyenin örneğin MLA'yı “teamülen” alan indeksi olarak gösterdiğinden söz etti. Yine Sayın Dinç, bu belirsizlikler yüzünden aslında indeks olmayan, dergi hakkında hiçbir istatistik tutmayan, sadece bir link görevi gören sitelerin de indeks gibi sunulabildiğine dikkat çekti.

Dört, *indekslerin akademik birimler değil, birer özel şirket olması*. Sayın Mustafa Aça, zorunlu kriter olarak yazarlardan talep edilen indekslerin birer şirket olarak karlarını yine bu yazarların üretimleri üzerinden kazanmasının yarattığı çelişkiye dikkat çekti.

İndeks konusundaki, yazar ve editörleri ilgilendiren, öncelikle YÖK ya da Üniversiteler tarafından çözülebilecek olan bu sorunların giderilmesi için dile getirilen öneriler de şöyle toparlanabilir: Bir, indekslerin tipleri ve niteliklerinin net olması. İki, kriter olarak talep edilen indekslerin listeler halinde yazar ve editörlerin dikkatine sunulması. Üç, indeks listelerinin güncellenmesi.

Bir de editörleri ilgilendiren, indeks başvurularında karşılaşılan sorunlar gündeme geldi. Örneğin Sayın Mustafa Aça ve Sayın Süleyman Fidan bu sorunlardan söz etti. Bu kapsamda dile getirilerden bazıları şöyleydi: İndeks tarafından halihazırda taranan dergilerde de görülen bazı biçimsel uygulamaların başvuru yapan dergi özelinde bir sorun olarak görülmesi. Etik kurul belgesi ya da yazarların ORCID numarası gibi bilgi ve belgelerin uygulamanın başladığı tarihlerden önceki dönemler için de talep edilmesi. Editör kurullarında yabancı uyruklu araştırmacıların bulunması gibi.

Bu konudaki talep ve öneriler de şöyleydi: Bir, indekslerin (görece) “yeni” dergilere karşı önyargılı olduklarını düşündürecek tutum ve davranışlardan kaçınması. İki, indekslerin ilan ettikleri kabul kriterleri dışındaki gerekçelerle başvuruların reddedilmesinin önüne geçilmesi. Üç, ilgili indekste halihazırda taranan dergilerde de saptanabilen bazı sorunların sadece başvuru aşamasındaki dergiye özel bir engel nedeni olarak sunulmasından kaçınılması.

Yazarlar

Bu konu üç vurguyla gündeme geldi, bir de benim bir merak ettiğim bir soruyla: Bu dergilerin yazarları kimlerdir? Önce onunla başlamak istiyorum. Sayın Yüksel Kırımlı'nın anlatımında aklıma geldi. *Sosyal Antropoloji ve Etnoloji* dergisinin yazarları İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji bölümü öğretim elemanları ile Fakültenin Psikoloji ve Coğrafya bölümlerinden öğretim üyeleriymiş. En uç örneği bize Sayın Gürol Pehlivan verdi: *Alanya Folkloru* dergisinin tek yazarı, aynı zamanda editörü Tefik Hacıhamdioğlu idi. Peki yazarlar neden dar bir çevredendi? Olasılıkla sadece basılı olarak yayınlanan dergilerden haberdar olmak ve onlara ulaşmak güç olduğu için. Ayrıca uzun yıllar daktilo ya da elle çoğaltılan makalelerle dergiye davet yazılarının gönderilmesi, çantacı postacılar ağıyla mümkündü.

Yazarlarla ilgili diğer konularsa şöyleydi:

Bir, *dürüstlük ve özen*. Sayın Metin Karadağ ve Sayın Emine Gürsoy Naskali, yazarlar tarafından teknolojinin kötü kullanıma örnek verdiler: Yabancı eserlerin bir kısmının çevrilerek özgün gibi sunulması ve bir uygulamaya yaptırılmış kötü çeviriler. Ayrıca Sayın Süleyman Fidan, yazarların özet, anahtar kelime, kaynakça gibi kısımlarda derginin istediği biçimsel ilkelere uymayan yazılar gönderdiklerinden, bunun hakemlerin de dikkatinden kaçabildiğinden ama indekslerin kaçmadığından söz ettiler.

İki, *genç yazarlar*. Kendilerine yayın yapacak bir dergi bulmakta güçlük çektikleri gibi hakemlerin sert değerlendirmeleri karşısında özgüven yıkımı ve cesaret kaybı yaşıyorlar.

Üç, *adil hakem talebi*. Yazarlar ve onlar adına editörler, öfkelerini kendilerinden çıkaran değil, öğretici olan, yazıyı geliştirici öneriler de bulunan hakem talep etmekte.

Disiplinlerarası çözümler

Dergiler halkbilimi ve antropoloji alanından diye bir genelleme içinde ifade edilse de her birinin yıllar içinde değişen ve bunun daha çok kapsayıcılığın artışı şeklinde gerçekleşen bir kapsama sahip olduğunu gördük. Bu genişlik sosyal bilim ya da insan bilim gibi genel bir bilim alanından, edebiyat, iletişim, tarih, sosyoloji gibi seçilmiş, ilişkili sosyal ve insan bilimleri alanlarına kadar değişebilmekteydi. Dergilerin ilgi alanlarını geniş tutmasında şu iki neden öne çıktı: Bir, (kaliteli) yazı bulma sıkıntısını aşma ki bu sayede derginin vaat edilen zaman aralığında çıkması da garantilenmekte. İki, disiplinlerarası bir bakış geliştirme.

Değişim

Halkbilim ve antropoloji dergiciliğinde ve bir de benim eklemek istediğim bağlantılı bir hobi ya da uzmanlık alanında, dikkatimi çeken altı değişimi sizlerle paylaşmak istiyorum:

Bir, *halkbilimine bakış*. Bunu açıkça dile getiren konuklarımız ODTÜ ve Boğaziçili öğrenci kulüplerinde ve onların dergilerinde görev alan konuklarımızdı. Üniversiteli ve halkbilimi eğitimi almayan bu gençler unutulmaz sayılara imza atan dergiler çıkarmışlardı. Genç halkbilimciler bir yandan alanda derleme yapıp bunları yayınlarken, bir yandan da halkbilimi konusu, kavramları ve yöntemi hakkında tartışmalar yürütmüşler. Bunların halk dansı gösterilerinin kostüm, koreografi, dans hareketleri ve müziğine bazı yansımaları olmuş. Bu tartışmalar bize yaklaşık onar yıllık dönemler içinde halk kavramı ve kültürüne ilişkin yeni eğilim ve bakış açılarının da bir özetini sunmakta: Köycüler, toplumcu görüş, modern sanatın kaynağı, eklektik – post modernist kültür, etnik sanat, kent folkloru vb.

İki, *teknik değişimler*. Sayın Nail Tan “dergi mezarlığı” ifadesini kullandı. Peki bir dergi nasıl ölür? Konuşmalardan iki yaygın yolu olduğu ortaya çıktı: İlki, iyi ya da derginin beklentilerine uygun yazı ve yazar bulma güçlüğü. İkincisi ve en yaygınıysa yüksek maliyet. Yazılım ve basım tekniklerindeki işi hızlandıran, estetik anlamda da katkı sağlayan, yazıların daha sorunsuz bir biçimde dizildiği yeni tekniklerden kısaca söz edilse de basım ve dizgi konusu daha çok maliyetle birlikte anıldı. Ama basılı bir dergiyi dağıtmanın onu basmaktan daha masraflı olduğunu öğrendik. Sayın Necati Kazancı, Sayın Hayrettin İvgin, Sayın Emine Gürsoy Naskali, Sayın Metin Turan, Sayın Gülin Onat Bayır, Sayın Serap Gürsoy bu konuya farklı açılardan dikkatlerimizi çekti. Özellikle bir kamu kurumu abone olmazsa, sadece reklam ve bireysel aboneliklerle dergi basmaya devam etmenin pek mümkün olmadığını belirttiler. Bu açıdan dijitalleşme basımı daha sürdürülebilir bir hale getirirse de masrafların hiç bitmediği de söylendi: e-ISSN numarası, indekslerin talep ettikleri ücretler, profesyonel yazılım desteği, alan adı tescil ücreti vd.

Üç, *yeni terimler*. Dijitalleşme ile “tıklanma”, “indirilme” gibi yeni kelimelerin de kullanıma girdiğini duyduk. Bunlar, derginin okura ulaşma ve alanda yarattığı etkinin anlaşılması açısından editörlerce kullanıldı.

Dört, *kriterler*. YÖK ve Üniversitelerin akademik kadrolarından karşılanmasını talep ettikleri kriterlerin, dergilerin idealini, çalışma tarzını, temasını, yazardan istenen biçim

ve belgeleri, arşiv oluşturmalarını, çıkma periyotlarını da etkilediği öğrendik. Ama anladığımız kadarıyla kurumsal kalite için öngörülen bu kriterler dergicilik için çok hızlı bir değişim yaratıyor ve istikrarsızlığa yol açabiliyor.

Beş, *yazı kabul süreçleri*. Sayın Sabri Koz'dan öğrendik ki vakti zamanında *Halk Kültürü* dergisine bir yazı göndermiş olan Sayın Metin Turan'ın yazısını basmamış. Sayın Turan, ben de basmazdım, diye anıyı mizahla tamamlarken eski yazı kabul süreçleri hakkında bize birtakım bilgiler de vermiş oldular: Yazı editöre gelir ve basılıp basılamayacağına o karar verir. Şimdi sistem nasıl işliyor? Örneğin, Sayın Koray Üstün kör hakemliğin ilk *TÜRKBİLİG* dergisinde uygulandığını söyledi. Sayın Tuna Yıldız da *Millî Folklor*'da dörtlü kör sistemle bir yazının yayın kararının alındığı bilgisini paylaştı. Peki bunları başka nasıl okuyabilirim? Yayınlanandan daha fazla yazının başvurusu. Kriterlere uygunluk ve indeksler açısından dergilerin çok talep görmesi. Dergilerin tüm yazarlara eşit olanak tanınması. Yazarın adının etkisinden uzaklaşarak bir yazının içeriğe odaklanması. İdealdeki tasarıma, temaya uygun bir sayı çıkarma... Ama her şey dönüp dolaşıp yukarıda söz ettiğimiz kriterlere yine geliyor. Akademik yayınlara ilişkin kriterler, yeni akademik yayıncılık, tarafsızlık ve eşitlik ilkesi üzerinden ilerlemekte. Yazının kalitesinin bir ifadesi olarak da böylesi süreçlere sahip dergileri öne çıkarmakta. Dergiler de bu ölçütlere göre yayın kurullarında değişikliklere, yeni düzenlemelere gitmekte.

Altı, *koleksiyonculuk*. Bir koleksiyoncuyla tanışmak, bir koleksiyonun ortasına düşmek, kendisi de bir koleksiyoncu olsa da birçok araştırmacının hayalidir. Koleksiyonlar araştırmacıları define avcısına dönüştürür. Bazı konuklarımız kariyerlerinde ilerlerken içine daldıkları koleksiyonlardan, onların öneminden söz ettiler. Hatta bir derginin, *TFA*'nın, tam takımına sahip olmanın nasıl prestij sağladığını konuklarımızdan dinledik. Günümüzde NFT, dijital sanat, kripto sanat gibi terimlerin kullanıldığı bir sanat ortamı ve piyasası var. Ama hızla dijitalleşen, kimi sadece dijital ortamda yayınlanan halkbilimi – antropoloji dergiciliğinde böyle bir akım olur mu, merak ediyorum. Dijital Sabri Kozlar olacak mı, bunu bize zaman gösterecek.

Dergicilikte tabakalanma

Sayın Arzu Öztürkmen'in deyişiyle “kahramanlar”, kahramanlarımız ve onların dergileri amatörmüş. Toplantıda bunu kimi dergi editörlerinin ağzından duymak şaşırttı. Bir dönemin önemli, ünlü isimlerinin yazılarının yayınladığı, bu yazılarla birçok ismin işe girmesine, akademide yükselmesine, alanda tanınırlığının arttırmasına aracılık eden bu dergiler, ki aralarında *TFA* da var, nasıl amatör oldu?

Bu durum sadece geçmişle de sınırlı değil. Kimi konuşmacılar da halihazırda çıkan, parçası oldukları dergiler için de kültür sanat ya da popüler yayın gibi ifadeler kullandılar.

Öyleyse dergiler nasıl tabakalanırlar? Konuşmalardan çıkardığım kadarıyla ikili yapıya sahip iki tabaka var:

Bir, *kriterleri temel alan tabaka*: a) İndeksler ve üniversite atama yükseltme kriterlerine göre düzenlenerek daha profesyonel bir nitelik kazanmış, yazarlarının tamamına yakını akademik kadrolardan oluşan dergiler. b) Öğrenci kulüpleri, bireyler ya da kimi kurumlarca yayınlanan, yazarları arasında sanatçı, öğrenci, bağımsız araştırmacıların da yer aldığı, indekslerce ya da önem atfedilen indekslerce taranmayan dergiler.

İki, *çevreye dayalı tabaka*: a) Merkez dergiler, ki başkent Ankara merkezli bu dergiler aynı zamanda önemli indekslerde taranıyorlar. b) Anadolu dergileri ki Sayın Mustafa Dinç bu ifadeyi kullanmış diye not almışım. Biraz Reşat Nuri Güntekin'in *Çalikuşu* romanındaki gibi bir Anadolu portresi söz konusu. Çanakkale, İzmir, Uşak gibi Batı Anadolu illerinden Ardahan, Gaziantep gibi Doğu ve Güney Anadolu illerine kadar geniş bir coğrafyayı ifade eden bu kategorinin bir diğer özelliği de indeksler karşısında kendini sürekli savunmada hissetmesi.

Peki bu tabakalanmanın yarattığı etkiler neler? İşte dile getirilenlerden bazıları şöyle:

- Kriterleri kısmen karşılayan dergilerin nitelikli yazı bulmakta güçlük çekmesi.
- Yazarların kriterleri daha yüksek oranda karşılayan başka dergilere ya da yurt dışında yayınlanan dergilere yönelmesi.
- Yazarlardan istenilen yazım biçimi, etik kurul kararı gibi belgeler, özet ve anahtar kelime sayısındaki bazen her yıl gerçekleşen değişmelerin hem dergi arşivinin oluşturulmasında hem de indeks başvurularında sıkıntılara yol açması.
- Kriterlere uygun yayın yapabilmek için dergi çıkarma periyodunun değişmesi.
- Ortalama kriterlere göre düzenlenmiş kimi dergilerin ciddi editörlükten uzaklaşması.
- Ortalama kriterlere göre düzenlenmiş kimi dergilerde hakemlik süreçlerinin şüphe uyandıracak kadar kısa ve benzer isimler üzerinden gitmesi.
- Ortalama kriterlere göre düzenlenmiş kimi dergilerin, editörlük ve hakemlik süreçlerini şüpheli hale getirecek kadar çok yayınlara çıkması.
- Yağmacı dergilerin ortaya çıkması ki Sayın Ahmet Keskin, bu predator dergilerin ne yazık ki bir listesi olmadığını söyledi.
- Hızla değişen kriterler yüzünden dergilerin kendi gelenek, ideal ve tarzını güçlendirerek sürdürmekte zorlanması.

Duygular

Toplantı boyunca hem salondan ve hatta uzaktan katılanları yansıtan beyaz perdeden yoğun duygular da yükseliyordu. Bunlar dergiciliğe, halkbilimine, araştırma ve yazmaya bağlılığın ifadesi olarak aşk ve tutku; ortaya konan işlerinden duyulan gurur; hatırlama ve hatırlanmış olmayla beraber hissedilen vefa, nostalji ve özlem; dayanışmayla birlikte güçlenen aidiyet gibi olumlu duygulardı. Ama olumsuzları da hissedildi ya da dile getirildi. İndeks başvuruları karşısında dışlanmışlık, ötelenme, çaresizlik; hakemler karşısındaki yıkılmışlık, korku; hakemlerin yazarlara duydukları öfke gibi.

Biz kendimize niye bunu yapıyoruz? Mustafa Aça'nın bu sorusu bir yankı etkisi yaptı çoğumuzun zihninde. Akademilerde ve akademik dergicilikte kaliteyi yükseltmek için belirlenen ölçütlerin kimi zaman aynı zamanda daha belirsiz bir geleceğe, bürokrasiye, çözümsüzlüğe ya da yıllar içinde ancak çözülebilecek güçlülere sürüklenmesinin ifadesi olan bir soruydu bu. Umarım, gerçeklik ve empati duygumuzla bunları aşacağımız umudunu yitirmeyiz.

Gelecek tartışmalar

Üç konu, ileride de üzerinde toplaşıp tartışmak temennileriyle açıldı. Umarım gerçekten tartışmak üzere bir araya gelinir. Bunlar:

- *Bir, etik kurallar*. Etik konusunu Sayın Süleyman Fidan, ULAKBİM TR Dizin'den söz ederken anmıştı. TR Dizin, 2020 yılından beri -kabaca insan ve hayvan,

canlı varlıklarla etkileşim halinde yürütülmüş çalışmalar için- etik kurul kararı talep etmekte. Sayın Gözde Aynur Mirza da dergi ilkeleri arasında yer alan etik kodlar konusuna değinerek, etik kodlar üzerinde çalışma ve ortak ilkeler geliştirme yönünde bir fikir ortaya attı. Amerikan Antropoloji Derneğinin etik kodları dolayısıyla araştırma ve meslek etiği konusunda antropologlar bir geleneğe sahip. Temenni odur ki yine böyle geniş katılımlı bir arama konferansı tarzında bir etkinlikle antropoloji ve halkbilimi alanında izlenecek etik kodlarımızı belirleriz.

- *İki, farklılaşmak.* Sayın Emine Gürsoy Naskali de hem dergicilik hem de Türk kültüründen ayrıntılar, tematik kitaplar serisinin yaratıcısı olarak bir esin oluşturması ve deneyimlerini bizlerle paylaşması için aramızdaydı. Konuşmasında öne çıkan başlıklar şöyleydi: Tematik eserler farklı disiplinleri bir araya getiriyor. Yazarlar daha serbestler. Kitapların basılı eser olması ne yazık ki yüksek maliyet demek. Ayrıca kriterler bu kitapları da etkiliyor çünkü yayınevlerinin uluslararası nitelikli olması beklentisi kadar bu kriterin ayrıntılarındaki değişimler, birlikte çalıştıkları yayıncıları da zorlanıyor.
- *Üç, antropoloji ve halkbilimi ilişkisi.* Benim gibi DTCF kökenli olup halkbilimi – etnoloji – sosyal antropoloji üçgeninde yetişen herkesin kafası biraz karışıktır. Hocalarımız, transkriptimizde yer alan derslerimiz, bitirme ödev konularımız büyük ölçüde aynıdır. Bilim dalları aynı mı, farklı mı sorusu hiç durmadan sorulur. Farkını bulsak da ortak terminoloji, yöntem ve kuramlar kadar, ortak sorular, ortak kaynakça bu farkı bulanıklaştırır. Toplantıda da bu belirsizlik biraz belirdi. Biri kapanmış, diğer üçü yayınlanan dört antropoloji dergisini anlatmak üzere dört konuk davetliydi. Konuklar arasında örneğin Türk Folklor Kurumu üyesi bir etnolog olan Sayın Süleyman Uluscu gibi, antropolog da olan başkaca isimler de vardı. Antropoloji dergilerinin de davet edilmesi ister istemez bazı soruları da sordurdu: Neden antropolojiye de yer açılmalı? Halkbilimiyle nasıl bir bağlantısı var? Sonuçta iki bilim dalı arasındaki ilişkinin ayrıca ele alınması gerektiği önerisi dile getirildi.²

Kapatırken... İhsan Hınçer ve Bora Hınçer

İlk konu olması gereken bu başlığı sona almayı uygun gördüm. Nedeni duygular...

İhsan Hınçer'le tanışan ve anıları anlatan her konuşmacı, onun kişiliğine dair bilgileri de bizimle paylaşmış oldu. Anıların çizdiği İhsan Hınçer profili şöyleydi: Genç halkbilimcileri çalışmaya teşvik eden, yayın yapmaya özendiren; çalışkan; dinlenirken bile çalışan ve çalıştıran ki Bora Hınçer yazlıkta annesi bir makaleyi dikte ederken babasının daktilo edişini gösteren bir fotoğrafı bizlerle paylaştı; kalite arayışında, saygın ve beğenilen iş ortaya koyan; çalışma takvimine her ay titizlikle uyan, disiplinli, okurunu da disipline eden ki Sayın Metin Turan İhsan Hınçer'in bu yönüne hoş bir anısıyla dikkatimizi çekti; diğer halkbilimi kurum üyeleri ve dergicileriyle dayanışma içinde olan; Konyalı olsa da İstanbul'u seven ki bu yönünü de Sayın Sabri Koz'dan öğrendik; Sayın Bora Hınçer'in ifade ettiği üzere dergisine ve ailesine âşık biri.

Açılıştaki biraz merak uyandıran, biraz mizahi, çoğunlukla hak teslim edip vefa sunan İhsan Hınçerli anıları dinleyen katılımcılar kapanışta "Babasının hem sağ kolu hem de sağ bacağı" olan, Sayın Bora Hınçer'in titreyen sesini dinleyince buruk bir acı, hasret dolu yoğun bir sevgi de duyumsadı. 10 Mayıs ne tesadüf ki aynı zamandan Bora Hınçer'in doğum günüydü. Olasılıkla babasının yaşamının farklı evrelerinden kronolojik seçtiği fotoğrafları tam ekranda görmesi, evlat ve torunlarının dile kolay 81. yaş gününü

kutlamak için eve geliş saatlerinin yaklaşması, babasının aşkı ve ailelerinin bir üyesi olan *TFA*'nın yeniden yayın hayatına başlamasının heyecanı ve alandan böylesine bir destek görmesinin verdiği gurur ve hissettiği sevgi onu çok etkilemişti.

Bu açıdan yeniden düşünmeden edemedim, İhsan Hınçer kimdi? Mükemmel bir baba ve bir eş, sevgi dolu bir dede, yaşama azmiyle dolu bir insan; bizlere ve umarız daha birçok genç araştırmacıya bir dergiyle, *TFA* ile yuva ve gelecek sunan tam zamanlı bir halkbilimci. Hınçer ailesinin halkbilimi, insan, çalışma, üretme sevgisinin ifadesi olan *TFA*'nın dilerim yayın hayatı uzun ve başarılarla dolu olur.

Tüm katılımcılara bize öğrettikleri, bizimle paylaştıkları her şey için, siz konuklarımıza da sabırla bizi dinleyip desteklediğiniz için teşekkür ederim.

Saygılarımla...

---

¹ Sayın Aygün Cengiz'in 12 Mayıs 2024 tarihli e-postasında bizlerle paylaştığı, kendilerine teşekkür borçlu olduğumuz öğrencilerin alfabetik sıraya göre adları şöyledir: Ahmet Manisalı, Aysun Şebnem Uğraşkan, Ayşe Naz Ergün, Atayla Güçlü Tankuç, Bilgenur Can, Buse Nur Şahin, Büşra Nur Boztepe, Buse Nur Şahin, Can Yücel Akdağ, Cem Deniz Gürbüz, Ejder Aslan, Elif Çakır, Emirhan Kocaoğlu, Fatmagül Erdoğan, Furkan Köksoy, Gülay Yoldaş, Hanife Ulusoy, Havva Sinem Ergül, İsmail Arda Öndağ, Kaan Avcı, Mehmet Sencer Ekmen, Nevruz Eylül Akın, Nurbanu Gökçebay, Pelin Gündüz, Rümeyşa Sınırcı, Savaş Öztaş, Sedanur Çakır, Selçuk Azmanoğlu, Selma Acarlı, Sude Altay, Veysel Karani Ören, Volkan Kılıç ve Yunus Emre Kap.

² Bu konu zaman zaman farklı araştırmacılarca ele alınmaktadır. Bu açıdan *folklor/edebiyat* dergisinin ikisi de özel sayı olan 22. (Sosyal Antropoloji Özel Sayısı - Nermin Erdentuğ Anısına) ve 82. (Sedat Veyis Örnek) sayıları ile *TFA*'nın 367. sayısındaki Serpil Aygün Cengiz'in kaleme aldığı "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümünün Tarihi" (2023, s. 26-51) makalesine bakılabilir.

Türk Folklor Araştırmaları. 2024, Sayı: 369, 1-28. e-ISSN 3023-4670.

<https://turkfolklorarastirmalari.com/>

**“TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI”
ÜZERİNE NOTLAR:
“MADEM BÜTÜN HİKÂYELER KIRILMALARLA BAŞLAR...”**

Sibel TAŞ¹

Madem bütün hikâyeler kırılmalarla başlar, ben de hikâyeye kırılmayı anlatarak başlayayım. Her şey yolundayken ve Prof. Dr. Metin Karadağ, 89. sayısından itibaren *folklor/edebiyat* dergisinin uzun soluklu editörü, Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz aynı derginin antropoloji alan editörüyken, *folklor/edebiyat* dergisi titiz hakemler ve başarılı araştırmacıların özgün çalışmalarıyla büyüyüp gelişirken ve dergi bunun sonucunda saygın indekslerde yer alırken bir gün (6 Temmuz 2023) Metin Karadağ sosyal medya üzerinden “*folklor/edebiyat* Dergisi ile ilgili Zorunlu Bir Açıklama” başlığı altında üzüntü ve kırgınlık duygularıyla dolu bir açıklama yaparak derginin editörlüğünden “20 saniyelik bir kapı aralığı iletilmesiyle ayrılmak durumunda kaldığını” açıklar. Ardından kendisinin editörlüğünde hazırlanmış son *folklor/edebiyat* dergisinin son sayısını (115. sayı) tanıtarak dergide emeği geçenlere teşekkür eder.

Bunun üzerine *folklor/edebiyat* dergisinin alan editörlerinden olan Ankara Üniversitesi Halkbilimi Bölümü öğretim üyesi Serpil Aygün Cengiz, Metin Karadağ’ın gördüğü haksız muameleye tepki olarak dergideki alan editörlüğü görevinden istifa eder ve bunu sosyal medya platformundan açıklayarak Metin Karadağ’a desteğini sunar.

¹ Öğr. Gör., Munzur Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Munzur University Faculty of Letters Department of Turkish Language and Literature, sibeltas@munzur.edu.tr. ORCID ID 0000-0002-5227-3110

Günler günleri kovalarken bir gün (27 Ekim 2023) iyi haber gelir ve Metin Karadağ, sosyal medya üzerinden yeni bir dergi oluşumunun haberini verir:

“27 Ekim 2023'te ise Halkbilimi alanında 336 sayıda üretilmiş 90.000 sayfalık şanlı bir geçmişten filizlenecek yeni bir akademik/bilimsel dergiye merhaba diyeceğiz. Ülkemizdeki en saygın akademisyen, araştırmacı ve yazarların, ilk dizeleriyle meydana girmiş âşıkların imzalarını taşıyarak onurlu bir misyonu gerçekleştiren kutlu kaynak, yeniden güdümsüz; salt bilimselliğin tek ölçüt, ortak usun egemen olduğu bağımsız yeni bir kaynak kimliğiyle özellikle genç akademisyenleri gözeterek bilim ve kültür dünyamıza sayfalarını açacak.”

Serpil Aygün Cengiz ise günlerden bir gün (1 Aralık 2023), oluşumun gelişimini haber veren bir paylaşımında bulunur:

“1949-1980 arasında aralıksız çıkmıştı kült halkbilimi dergisi Türk Folklor Araştırmaları... Dergi 43 yıl aradan sonra yeniden yayın hayatında, yeni bir bakışla yeni bir solukla, klişelere yönelten kültürel çeşitlilik görüşüyle değil kültürel farklılık diyen Homi Bhabha'nın perspektifiyle... katkılarınızı desteğinizi bekliyoruz.”

Bu yaklaşım, sürekli bir mozaik benzetmesiyle ifade edilen ve kültürel çeşitliliğe indirgenmiş yaygın anlayışın (bu çeşitlilik nedense iklimsel veya bitkisel çeşitliliği çağırıştırır) ötesine geçip derinlikli bakışla özgün boyutları kavramanın kapılarını açarak kültür tartışmalarına yeni bir perspektif kazandırabilecek ve gerçek bir zenginlik getirebilecek yaklaşımdır.

Yine günler günleri kovalarken 18 Şubat 2023'te derginin yeni logosunun Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Pelin Öztürk Göçmen tarafından tasarlandığı haberi gelir. Kendisine ortak teşekkürler sunulur ve takvimler 24 Mart 2024 tarihini gösterdiğinde *Türk Folklor Araştırmaları* (TFA) dergisinin toplantı duyuruları, “1949-1980 arasında vardık, 2023'ten beri yine varız...” sloganıyla başlar. 10 Mayıs 2024'te yapılacak TFA dergisi buluşmasına herkes çağrılıdır.

AÜ DTCF Halkbilimi Bölümü yedi öğretim elemanından oluşan küçücük bir bölümdür, fakat masallardaki sofraya gibidir: Oturana ve katılanı arttıkça bereketlenir, dar zamanlar genişler orada. Her gittiğimde Serpil Hoca, odasını, yüreğini, sergi salonunu açar. Tekrar gidişlerimde bahçedeki heykelleri, daha neleri ve nereleri gezdirir. (Hatta bir keresinde DTCF'nin dışına açılmış, Kızılay'da bulunan Ankara'nın ilk asansörlü binasının kapısını açmış, asansöre binerek bir aşağı bir yukarı yapmıştık.) O küçücük mekân açıldıkça ve okundukça bitmez, katman katmandır. Kuruluşuyla, geçmişten şimdiye hocalarıyla başlar hikâye. Merdiven trabzanları ve mimar Bruno Taut hikâyeleriyle devam eder, “Bir zamanlar orta bahçedeki öğrenci hareketleri” efsaneleriyle ilerler. Tarihçesine baktığımızda antropolojik araştırmalarla köklenen Bölümün hocaları arasında antropolog Şevket Aziz Kansu, etnolog Nermin Erdentuğ, folklorcu Pertev Naili Boratav, İlhan Başgöz, Orhan Acıpayamlı, Sedat Veyis Örnek gibi önemli isimleri ve DTCF Halkbilimi Bölümünün ise eşelenmezse ulaşılması çok güç olan hikâyeleri vardır.ⁱ

Çağrılınca gitmemek pek mümkün olmuyor. Buluşmaya katılım için Mart ayının son haftasından itibaren gerek Bölümün resmi sosyal medya hesaplarından gerek DTCF Halkbilimi Bölümü hocalarının sosyal medya hesaplarından o kadar renkli ve tatlı

çağrılar yapıldı ki ben de kalkıp üç gün üç gece, kırk gün kırk gece yol teperek Ankara'ya geldim. Fakültenin kapısından girdiğim andan itibaren yaka kartlarından Halkbilimi Bölümü lisans öğrencileri olduğunu hemen anladığım tatlı insanlar bahçede misafirleri bekliyorlardı. DTCF'nin ilk dekanının adını taşıyan salona, Muzaffer Göker Salonuna geçtim ve az sonra toplantı başladı.

Program, tahminimin çok üstünde verimli, keyifli ve yoğundu. Benim küçük bir toplantı sandığım organizasyon aslında büyümüş genişlemiş ve nerdeyse çalıştay hacmi kazanmıştı. Ben sadece TFA merkezli bir toplantı bekliyordum fakat gördüğüm, geçmişten şimdiye folklor ve antropoloji alanında çıkmış/çıkılmaya devam eden bütün dergilerin editörlerinin katıldığı, bu dergilerin geçirdikleri bütün aşamaların ve anıların anlatıldığı bir platformdu. Bu kadar az insanın böyle büyük bir organizasyonun altından nasıl kalktığını ise tahmin etmek güç değil. Tohumları çok önceden atılmış ve yolları güçlü insani ilişkilerle döşenmiş bir iletişim ve sinerji!

Ev sahibi olarak açış konuşmasını Serpil Aygün Cengiz yaptı. Katılımcılara "Hoşgeldiniz" diyerek toplantının içeriğinin geçmişten günümüze antropoloji ve folklor üzerine araştırmalar yapan bütün çalışmaları anmak olduğunu ve toplantı çerçevesinin bu şekilde genişlediğini söyledi. Her zamanki gibi misafirperver, nazik, kibar, kırılıgan ve güçlüydü. Fiziksel olarak katılım sağlayamayanların yüzleri, kürsünün arkasındaki ekrandaydı. Serpil Hoca'nın sağ yanında çevrimiçi bağlantıları gözetmek ve yaşanabilecek herhangi bir teknik aksaklığı gidermek için DTCF Halkbilimi Bölümü lisans öğrencisi olan Mehmet Sencer Ekmen oturuyordu (Ekmen'in saatlerce süren toplantı esnasında konsantrasyonunu hiç kaybetmeden toplantının sanal yönüne hakim olması ayrıca takdire şayandı.)

Ardından TFA'nın editörü Metin Karadağ, dergicilik ve editörlükle ilgili sorunları nazik üslubuyla dillendirdi. Bir ara gözlüğünü düzeltti ve gülerek, "Gözlüğümü Kıbrıs'ta unutmuşum, bu da Metin Turan'ın gözlüğü, ben gözlüksüz kalınca takmam için bana verdi" dedi. Halkbiliminin bu iki değerli araştırmacısı, hocası için, dünyaya aynı mercekten bakmak güzel olsa gerek diye düşündüm. Karadağ'ın konuşmasının iki merkezi vardı: Birincisi, geçmişten şimdiye TFA süreci, ikincisi de dergicilik ve editörlük sorunları... TFA'nın aynı zamanda bir okul oluşundan, kurucusu İhsan Hınçer'in "Niçin Çıkıyoruz?" başlıklı yazısından bir alıntıyla derginin yayın hayatına girişi ve Bora Hınçer'in "Allahaismarladık" yazısıyla "istirahate çekilişinden" ve arada kalan 366 sayılık bir emekten söz etti. Ayrıca günümüzde folklor araştırmalarının toplama/araştırma aşamasından tasnif/tahlil aşamasına geçtiğini, dergilerin günümüzde iletişim sorunları olduğunu anlattı.

İşbirliği, ortak ilkeler belirlemek ve evrensel nitelik sergilemenin önemini vurgulayarak editörlük gibi güç bir işin sıradanlaştırılmasının kırıncı bir durum olduğunu, TR Dizin'le ilgili karşılaşılan çeşitli sorunlara karşı diğerlerinin ortak tutum ve politikalar geliştirmeleri gerektiğini, üniversite çatısı altındaki dergilere farklı teşvikler sunulması ve destek olunması gerektiğini, kaliteli derginin yolunun kaliteli hakemlerden geçtiğini, bu anlamda *folklor/edebiyat*'ın da, TFA'nın da titiz hakemlerinin olduğunu, akademisyenlerin yurt dışı yayın organlarına gönderdikleri metinleri değiştirmeden ve böylece hakemlere sunmalarının sıkıntı yarattığını, bir başka sıkıntının yapay zeka kullanılarak yapılan çevirilerle gelmiş öz ve özetleri ayrıştırma olduğunu anlatarak dergiciliğin ve editörlüğün genel sıkıntılarına değindi. Konuşmasının sonunda, toplantıdaki emekleri gözle görülen öğrencilere hitaben "DTCF halkbilim öğrencilerini

kutluyor ve gözlerinden öpüyorum” dedi. *TFA*'ya yönelik ise “1949’larda vardık... var olacağız...” cümlesini ekledi.

Toplantının katılımcılarından biri de halkbiliminin emektar ismi Nail Tan’dı. Nail Tan, ilerleyen yaşına ve rahatsızlığına rağmen oradaydı. Bunda, Serpil Hoca’nın Nail Tan’ın folklorla olan emeğini hiç unutmamış olmasının etkisinin büyük olduğunu düşünüyorum.ⁱⁱ Halkbiliminin bu yaş almış emektarı için mikrofon onun oturduğu yere götürüldü. Nail Tan, “Parkinson rahatsızlığına rağmen buraya gelip sizinle buluşmak heyecanını paylaşmak istedim” dedi. Halkbilimi dergileriyle ilgili çabalarını, hayal kırıklıklarını, yaşadığı haksızlıkları anlattı. Oturduğu yerden yapmak zorunda kaldığı bu konuşmasında Nail Tan’ın yüzünü göremedim fakat o konuşurken sesinin aldığı tonlardan duygularını işitebilmek mümkündü. Yazı dünyası ile 1961’de tanıştığını ifade eden Tan, *TFA* macerası ve İhsan Hınçer’le ilgili anılarını anlatırken bu dergide 1965’te ilk yazısının yayınlandığını, 1974’e gelindiğinde ise dergide kendi aleyhine yazılar yazıldığını üzülenek anlattı, fakat 1981’de *İhsan Hınçer Türk Folkloruna Hizmet Ödülü*’nü alan ilk kişi olduğunu da ekledi.

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu toplantıya telefon bağlantısı yoluyla katılarak her zamanki kibarlığıyla, henüz bir üniversite öğrencisiyken İhsan Hınçer’le tanışmasını ve *TFA*’yı anlattı. Toplantıya çevrimiçi katılan Süleyman Uluscu *TFA* ve İhsan Hınçer’le tanışmasını anlattı. Dr. Gülin Onat Bayır, 1986’da amatör bir ruhla, kendisinin de içinde bulunduğu bir grup genç öğrenci tarafından çıkarılan *Folktur Sanat Halkbilim Gençlik Dergisi* ve ODTÜ Türk Halk Bilimi Topluluğu’nun oluşumu içerikli bir konuşma yaptı. Kültür ve Turizm Bakanlığının çıkardığı süreli folklor yayınları üzerine konuşan Dr. Solmaz Karabaşa, Bakanlıkta en büyük görevlerinin folklorla ilgili belgeler biriktirmek, arşivler oluşturmak, kütüphaneyi zenginleştirmek olduğunu söyleyerek folklor dergileri tarihiyle ilgili yapmak istediği bir araştırma sırasında “Pertev Naili Boratav İhtisas Kütüphanesi’nin başka bir birime nakledildiğini öğrendiğini ve bu nakil sonrasında kütüphanenin yeni adında Pertev Naili Boratav’ın adının artık yer almadığını üzülenek öğrendiğini ifade etti. Lisans eğitimini DTCF Etnoloji Anabilim Dalında almış olan Celal Bayar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Dr. Gürol Pehlivan, yerel halkbilimi dergiciliği üzerine bir tasnif çalışması sundu.

Verilen kısa aranın ardından Hayrettin İvgin *Kültür Çağlayanı Eğitim Kültür Sanat Edebiyat ve Halk Bilimi Dergisi* üzerine, Prof. Dr. Ayla Sevim Erol *Ankara Üniversitesi Antropoloji* dergisi üzerine, Dr. Öğr. Üyesi Ebrar Akıncı *İstanbul Üniversitesi Antropoloji Dergisi* üzerine, Dr. Gözde Aynur Mirza *Antropoloji ve Kültürel Bakış Dergisi* üzerine konuşmalar yaptılar. İşbirliğine gitmenin ve umut etmenin geliştirici olacağından söz ettiler. Ebrar Akıncı ve Gözde Aynur Mirza, 2020’de pandemi döneminde Serpil Hoca’nın davetiyle sanal ortamda derslerimize konuk araştırmacı olarak katılan ve şimdi yüz yüze tanışma imkanı bulduğumuz iki isimdi. Yüz yüze tanışmanın sevincini onlar da kürsüden ifade ettiler.

TFA ve *Journal of American Folklore* dergilerinin editörlerinden olan Prof. Dr. Arzu Öztürkmen, toplantının eklektik dağınlığına dikkati çekerek “Bu dağınlığı toplayan Serpil’i özellikle selamlıyorum.” dedi. Burada olmaktan memnuniyetini dile getirirken “Ankara’ya gelmeyi sevenlerdenim, dönmeyi değil!” diyerek beni kötü kötü sevindirdi (çünkü böylece Ankara İstanbul’un doğusunda kaldı, benim Ankara’nın doğusunda kalmam gibi; derdim “taşra” tanımını ve taşraya bakış açısıyla aslında). 1969/1996 yılları arasında farklı aralıklarla 62 sayı çıkan ve Robert Kolej Türk Folklor Kulübü tarafından

yayımlanan *Folklor Doğru* dergisi hakkında konuştu. Derginin içeriğinin, “Dışarıda teoride ne oluyor, bunu bir anlasak...” derdiyle şekillendiğini ve derginin teori-çeviri metin ağırlıklı olduğunu anlattı.

Öztürkmen, antropolojinin Türkiye’de daha etkili olabileceğini ifade ederek “Yerelin bilgisini ne kadar bilirsek o kadar iyi” olacağını dillendirdi. *Journal of American Folklore* dergisindeki metin formlarının nasıl olduğu sorulduğunda, “Makale formunun dışında diyalog, söyleşi, hatıra gibi farkı formlar var” yanıtını verdi ve bütün nezaketi ve sempatisiyle gülümseyerek “Hakemli dergi bir iktidar alanıdır, Allah aşkına bana olmadığını söylemeyin şimdi!” diyerek görünmeyeni görünür kıldı.

Folklor Halkbilim dergisi adına konuşan Müdürü Serap Gürsoy, 1964’te kurulan Folklor Kurumunun, “halk oyunlarını derleyip araştırıp dünyaya tanıtmaya ve derleme yapmak” gibi iki temel amacı olduğunu belirtti. Konuşması boyunca taşıdığını düşündüğü amatörlik ruhunun altını çizdi. *Millî Folklor* dergisi adına konuşan Doç. Dr. Tuna Yıldız, 1984’te kurulan derginin içeriği, politikası ve gelişim aşamaları ile bilgi vererek dergi bünyesinde folklor alanındaki kuramsal yaklaşımların literatüre kazandırıldığını ifade etti.

Kültür Araştırmaları dergisi adına konuşacak olan Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu o anda salonda olmadığı için onun yerine Doç. Dr. Mustafa Aça konuştu. Aça, dergilerinin karşılaştığı bürokratik zorluklar üzerine ayrıntılı bir konuşma yaptı ve “Bürokrasi bilimsel yayıncılığa yön veriyor” diyerek WoS’un pazarını ve bilimsel dergi dünyasındaki tekeli eleştirdi. Söylediklerinin bir bildiri olarak yayımlanmasını çok istediğini de ifade etti.

Hacettepe Üniversitesi bünyesinde çıkan *Türkbilig* dergisi adına konuşan Öğretim Üyesi Doç. Dr. Koray Üstün, Bilge Ercilasun’un “Akademide kuşaklar hızlı akar” dediğini aktardı ve dördüncü kuşak olarak *Türkbilig* adına konuşuyor olmanın gururunu yaşadığını paylaştı. Derginin ekonomik döngülerinden bahisle elektronik tabana taşındıklarını, DergiPark’ta olduklarını ve çift kör hakem sistemini ilk başlatan dergi olduklarını ifade etti.

Serpil Hoca, “Akış amorf ve bence şahane...” diyerek davetlerine bütün dergilerin cevap verdiğini ve programın uzaması nedeniyle toplantıya katılamayan üç dergi editörüⁱⁱⁱ dışında toplantıya katılımın tam olduğunu ifade ederek bu toplantıların devamına ihtiyaç olduğunu söyledi.

Motif Akademi Halkbilimi Dergisi adına konuşan Doç. Dr. Ahmet Keskin, derginin Prof. Dr. Işıl Altun’dan devralınan ve Prof. Dr. Mehmet Aça ile sürdürülen rotası hakkında bilgi verdi. Doç. Dr. Süleyman Fidan, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi (UHAD)* ile *Culture Academy* dergileri adına konuşarak UHAD’ın 2018’de yayın dünyasına başladığını, *Culture Academy* sürecinde Prof. Dr. Nebi Özdemir’le birlikte yola çıktıklarını ve amaçlarının İngilizce yayın yapmak ve uluslararası alana hitap etmek olduğunu açıkladı.

Dinleyebildiğim diğer konuşmacılar ise 2021’de yayın hayatına başlayan *Folklor Akademi* dergisi editör yardımcısı Doç. Dr. Erhan Solmaz, *YAZIT Kültür Bilimleri Dergisi* adına konuşan Doç. Dr. Mustafa Dinç, *Umay Sanat ve Sosyal Bilimler Dergisi* adına konuşan Doç. Dr. Nagihan Çetin’di.

Saat hayli geç olmuştu. Eve dönüş için hava durumunu gözetmek ile Bora Hınçer'in konuşmasını dinlemek arasında bir gelgit yaşıyordum. Yağmur yememek için hayli uzayan buluşmayı burada bırakıp çıkma kararı aldım. Toplantı salonunun girişine kurulan ve tüm gün boyunca çay aldığımız semaver boşalmış ve soğumuştur. Lisans öğrencileri hâlâ yaka kartlarıyla görevlerini sürdürüyorlardı.

Ne büyük bir ihtiyaç varmış anmaya, anlatmaya, paylaşmaya, dertleşmeye... Toplantının ardından Serpil Aygün Cengiz, toplantıya katılanlara yazdığı teşekkür mesajında bu ihtiyacın altını çizmişti:

“10 Mayıs 2024'te TFA ve DTCF çatısı altında (1935'te kurulan Fakültemizin ilk dekanı Muzaffer Göker'in adını taşıyan salonumuzda) buluştuk. Buluşmada hepimiz kendimizi gönlümüzce tanıttık. Bu buluşma ve tanışma toplantısının devamını başka halkbilimi bölümlerinin veya antropoloji bölümlerinin veya halkbilimci veya antropologların çalıştay veya kongre gibi bir formatta devam ettireceğine inanıyoruz. 1935 yılında başlayan ve hem üretimle hem üzüntülerle dolu etnoloji/folklor tarihçemizin bütün ağırlığını yüreğimde hissederek benzer bir geçmişe sahip olduğunuzun besbelli olduğu siz değerli araştırmacımızı An(a)kara'dan saygıyla selamlıyorum.”

Toplantının ardından, “kültürel çeşitlilik” ve “kültürel farklılık” kavramlarını yeniden düşündüm. Bu iki kavram arasındaki farklılığın yansımaları folklor ve antropoloji alanlarında görmek olanaklı, etkinlikteki konuşmacıların ifadelerinde olduğu gibi. Homi Bhabha'nın perspektifine şimdi tekrar dönecek olursam, halkbiliminin çoğu zaman “kültürel çeşitlilik” odaklılığının, antropolojinin “kültürel farklılıklara” yönelen üretken ve dinleyen yönü ile bir arada olmaya ihtiyacı olduğunu -ya da olursa ne güzel olacağını- düşündüm. Toplantı süresince bütün katılımcıların temennisi benzer toplantıların önümüzdeki zamanlarda da yapılması yönündeydi.

Folklor ve antropoloji disiplinlerini bir araya getiren bu ilk buluşmanın her iki disiplini de kendi yapısında ve tarihsel sürecinde barındıran DTCF Halkbilimi Bölümü bünyesinde gerçekleşmesi çok kıymetliydi. Folklor alanında emek vermiş Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Nail Tan, Sabri Koz, Bora Hınçer gibi isimlerin lisans öğrencileriyle bir araya gelişleri, konuşmacıların dergilerin ve halkbiliminin tarihçesine dair anıları farklı bir tat taşıyordu. Anlatılmasa, yazılmasa uçup gidecek değerli izlerdi bunlar. İzlerin kapanmasına izin vermemenin, anmanın, hatırlamanın ve dinlemenin yapıcılığında daha birçok toplantının gerçekleşebilmesi temennisiyle...

ⁱ Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için Serpil Aygün Cengiz'in “Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümünün Tarihi” (*Türk Folklor Araştırmaları*, 2023, Sayı 367, 26-51), Hasan Münüsoğlu'nun *İrk Lekesi* (2016, Ankara, Heretik Basın Yayın) ve Volkan Özteke'nin “Türkiye’de Halkbiliminin Mimarları” (*Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2010, 50(2), 193-206) metinlerine bakılabilir.

ⁱⁱ Nail Tan, 6 Nisan 2018 Cuma günü Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü’nde bir lisans dersine konuk olarak katılmış ve bu derste yaptığı konuşması *Turnalar* dergisinin Ocak-Şubat-Mart 2022’de yayımlanan 85. sayısında okunabiliyor. Nail Tan’ın DTCF’yle ilişkisi üzerine bir başka metin de *folklor/edebiyat*’ta yayımlanan “Nail Tan ile Folklor Üzerine Bir Görüşme” başlıklı metindir (S. Aygün Cengiz, Meryem Karagöz, Zeynel Karacagil, 2018, 24(93), 233-258).

ⁱⁱⁱ Etkinlik programının uzaması ve kendi kişisel programlarıyla çakışması nedeniyle son anda toplantıya katılmayan dergiler ile editörlerinin de adlarını anmak isterim: Doç. Dr. Mihrican Aylanç (*folklor/edebiyat*), Prof. Dr. Serdar Uğurlu (*TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*) ve Doç. Dr. Sagıp Atlı (*TÜRKBİTİG Kültür Araştırmaları*).

Türk Folklor Araştırmaları. 2024, Sayı: 369, 1-28. e-ISSN 3023-4670.

<https://turkfolklorarastirmalari.com/>

**SOSYAL MEDYADA
“TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI” ETKİNLİĞİ**

Anastasiia ZHERDIEVA¹

Giriş

Ankara’da 10 Mayıs 2024’te *Türk Folklor Araştırmaları* dergisi çatısı altında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü tarafından düzenlenen “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” toplantısı için AÜ DTCF Halkbilimi Bölümünün resmi Instagram hesabında etkinlikle ilgili çok etkin paylaşımlar yapıldı. “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliği için 5 Şubat 2024 tarihindeki TFA Yayın Kurulu toplantısında Halkbilimi Bölümünün resmi Instagram hesabında etkinlikle ilgili tüm paylaşımların sorumluluğunu üstlenmişim. “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” toplantısı öncesinde/sırasında/sonrasında Bölüm öğrencilerimizin katkılarıyla hazırlamış olduğum paylaşımların çoğunu Bölümün resmi Facebook ve Twitter hesaplarında ve ayrıca *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin sosyal medya hesaplarında paylaştık. Bu yazımda etkinlikle ilgili yaptığımız paylaşımlarla ilgili ayrıntılı bilgi vermek istiyorum.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilimi Bölümü / Ankara University Faculty of Language and History-Geography Department of Folklore. asyazh@yahoo.com. ORCID ID 0000-0003-2667-1294

AÜ DTCF Halkbilimi Bölümünün resmi Instagram hesabı (@dtcfhalkbilimi)

Kurumların halkla ilişkiler kullanımlarının internet üzerinde ilk karşımıza çıkan örnekleri kurumsal web siteleri üzerinden olurken Web 2.0 teknolojisinin gelişmesiyle birlikte internet kullanım biçimleri hem çok yaygınlaşmış hem de çok gelişmiştir; sosyal ağ hizmetlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte bir sosyal medya uygulaması olarak Instagram 2010 yılında kurulduktan sonra kısa sürede kullanıcı sayısı artmış ve dünyanın en etkin sosyal medya iletişim araçlarından biri olmuşturⁱ. Instagram'ın iki milyardan fazla kayıtlı kullanıcısı vardır ve bunların %60'ından fazlasını 18-35 yaş arası gençler oluşturmaktadır.ⁱⁱ

Üniversiteler hem kurum kimliği inşa etmek hem de genç nüfusun ilgisini çekebilmek için sosyal medya uygulaması olan Instagram'ı yoğun biçimde kullanmaktadırlar.ⁱⁱⁱ Ankara Üniversitesinin resmi Instagram hesabının (@ankara.uni) 110 binden fazla, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin resmi Instagram hesabının (@au_dtcfresmi) ise 10 binden fazla takipçisi bulunmaktadır. 2019 yılında Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz AÜ DTCF Halkbilimi Bölümü Başkanlığına atanmasının ardından Bölümün lisans öğrencisi Berkay Erkul tarafından Bölüm için Facebook (Halkbilimi Bölümü DTCF AÜ), Twitter (@DtcfHalkbilimi) ve Instagram'da (@dtcfhalkbilimi) hesaplar açılmış ve bu hesaplar Bölüm Başkanı, lisans öğrencisi Feride Çiçekoğlu ve Elif Abuşoğlu ile birkaç öğrenci tarafından yönetilmiştir. AÜ DTCF Halkbilimi Bölümünün resmi Instagram hesabının (@dtcfhalkbilimi) 800'den fazla takipçisi bulunmaktadır. Bölümün öğrenci sayısının azlığı göz önüne alındığında (bir de 2022'de hesabımızın ele geçirildiğini, geri yüklendiğini ve kitap çekilişi, canlı yayınlar gibi bir dizi etkinlikle yeniden takipçi edindiğimizi düşünürsek) şu andaki takipçi sayımızın düşük olmadığı görülebilir.

2021 yılında Halkbilimi Bölümünde Dr. Öğr. Üyesi olarak işe başladıktan sonra ben de aktif bir biçimde Bölüm Instagram hesabında içerik üretmeye başladım. Bölüm hesabını etkin kullanımım lisans programında verdiğim "Performans Olarak Folklor" adlı dersle başladı. 31 Kasım 2022'de Cadılar Bayramı nedeniyle DTCF'de bir performans gerçekleştirdik. "Performans Olarak Folklor" dersini alan öğrencilerimiz zombi olarak giyinip Fakülte içinde dolaştılar. O gün sadece Bölümün veya Fakültenin değil, sanırım Ankara Üniversitesinin de ilk *flashmob*unu gerçekleştirdik. Video ve fotoğraflar Bölümün ve Fakültenin sosyal medya hesaplarında paylaşıldı ve çok sayıda beğeni aldık. O tarihlerde DTCF'nin resmi hesabında en çok beğeni alan Fakültenin kedilerinden biri olan Paşa'ydı. Instagram fenomenimiz kedi Paşa'yla yarışıyor, bunun da esprilerini paylaşıyorduk. Tüm bu paylaşımların öğrencilerimiz üzerindeki olumlu etkilerini gördükçe içerik üretmek için motivasyonum arttı. Paylaşımların altındaki yorumlarda öğrenciler bu tür etkinlikleri hem gerçekleştirmenin hem de bunlarla ilgili fotoğraf/video paylaşımlarının hayata bakışlarını değiştirdiğini, onları özgürleştirdiğini yazıyorlardı. Bölüm Instagram hesabımızın öğrencilerin konuşabilecekleri açık alan (*open space*) olduğunu böylece daha da açıklıkla anladım.

Bir yıl sonra 6 Kasım 2023'te yeniden bir *flashmob* yaptık: Popüler müzik grubu KÖFN'ün bir parodi videosunu hazırladık. KÖFN yayılımızı beğenip yorumladı ve Instagram hesaplarındaki hikayelerinde yayınladı. Kendi Bölüm sayfamızda ve Fakülte sayfasında ayrı ayrı paylaşımlar yaptık. Fakülte gönderisi 44.200 kez görüntülendi: Bu görüntülenme sayısı DTCF'nin resmi hesabındaki görüntülenme rekoru oldu. Bölümün lisansüstü sınavlarında çok sayıda öğrenci adayının Instagram hesabımızı takip ettiklerini, öğrencilere bu denli ilgi göstermemize çok sempati

duyduklarını, bunun bir dereceye kadar onların bölüm seçimlerini etkilediğini de öğrendik. İşte o zaman hedeflerimize ulaştığımızı fark ettim.

AÜ DTCF Halkbilimi Bölümü resmi Instagram hesabımızda “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliği paylaşımlarımız

Öncelikle Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz’e bu videoların hazırlanmasında verdiği ilham ve destek için çok teşekkür ederim. Bu destek sayesinde günümüz sosyal medya formatını göz önünde bulundurarak, resmi duyuru formatından uzaklaştım ve Z kuşağının bakış açısına yakın mizahi bir formda paylaşımları hazırlamaya karar verdim.

Lisans ve lisansüstü öğrencileri Türkiye’deki tüm folklor ve antropoloji dergilerinin bu ilk buluşmasına çekmek için Instagram’da yayılmak üzere 6 tanıtım videosu planladım. Güncel akımlara uygun olarak geri sayım tarzında bir tanıtım yapmaya karar verdim. Toplantıdan 10 gün, 7 gün, 5 gün, 3 gün, 2 gün ve 1 gün önce olmak üzere 6 video tasarladım. En üst düzeyde ilgi çekmek için “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliğinden 10 gün öncesindeki ve 1 gün öncesindeki tanıtım videosuna ağırlık verdim. Etkinlikten sonra dört tane rapor videosu hazırladım. Toplamda 10 video Instagram Bölüm hesabımızda yayınlandı.

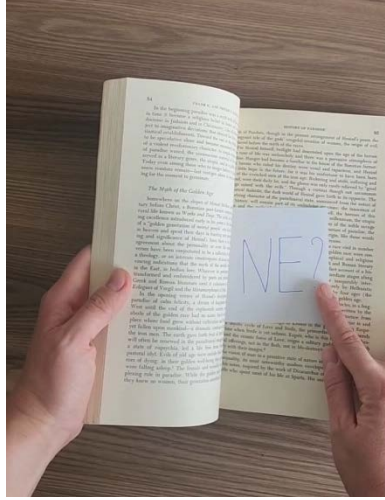
“*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliğinden önce paylaşılan videolar

1 numaralı video: Etkinlikten 10 gün önce. Bu videonun hazırlanmasında Halkbilimi Bölümünden Cem Deniz Gürbüz, Pelin Gündüz, Yunus Emre Kap, Atayla Güçlü Tankuç, Nurbanu Gökçebay, Emirhan Kocaoğlu, Savaş Öztaş ve Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünden Can Yücel Akdağ, Fatmagül Erdoğan ve İsmail Arda Öndağ görev aldı. Bu videonun amacı şu cümleleri canlandırmaktı: “Geliyor!”, “Ne?”, “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*”, “Nerede?”, “Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonunda”, “Ne zaman?”, “10 Mayıs, 13.30-17.30.” Bu amaçla bu yazıları farklı yüzeyler (kâğıt ve elektronik) üzerinde hazırladım. Videoyu başlatmak için eylemi ters sırada yapan bir program kullandık, örneğin Cem Deniz Gürbüz’ün buruşuk A4 kağıdını yakaladığı, ancak buruşmadan açtığı izlenimini verdim. Kâğıdın üzerinde “Geliyor!” yazıyordu (bkz. **Görsel 1**). Küçük kare bir kağıda “Ne?” sorusunu yazdım, kitabın içine koydum ve açarken video çektim (bkz. **Görsel 2**). “Türk”, “Folklor”, “Araştırmaları”, “Dergisi”, “Buluşması” cevabını ayrı kağıtlara yazdım ve öğrenciler sırayla sembolik olduğunu düşündüğüm Atatürk büstünün önünde tuttular (bkz. **Görsel 3**).

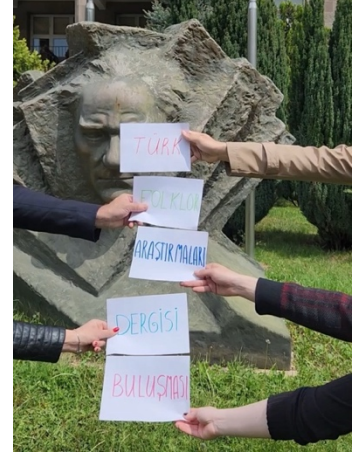

Görsel 1: 1. videodan ekran görüntüsü (öğrenci “Geliyor!” yazılı kağıdı ekrana doğru tutarken)

Görsel 2: 1. videodan ekran görüntüsü (bir kitabın sayfaları arasında “Ne?” yazılı kağıt görünürken)

Görsel 3: 1. videodan ekran görüntüsü (öğrenciler “Türk”, “Folklor”, “Araştırmaları”, “Dergisi”, “Buluşması” yazılı kağıtları ekrana doğru tutarken)

Görsel 4: 1. videodan ekran görüntüsü (“Nerede?” ve “Ne zaman?” soruları telefon ve bilgisayar üzerinden görünürken)

Görsel 5: 1. videodan ekran görüntüsü (“Muzaffer Göker Salonunda” yazı görünürken)

Görsel 6: 1. videodan ekran görüntüsü (“10 Mayıs” ve “13.30-17.30?” yazılı post it kağıdı öğrencinin arkasında görünürken)

“Nerede?” ve “Ne zaman?” soruları telefon ve bilgisayar üzerinden soruldu (bkz. **Görsel 4**). “Nerede?” sorusunun cevabını Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin not defterine ben kendi elimle “Muzaffer Göker Salonunda” yazdım (**Görsel 5**). “Ne zaman?” sorusunun cevabını bir kağıda yazarak öğrencilerle birlikte Can Yücel Akdağ'ın arkasına yapıştırmaya karar verdik. “Post it” çıkartmaları Yunus Emre ve Cem Deniz Gürbüz tarafından yapıştırıldı (bkz. **Görsel 6**). Videonun sonunda DTCF Orta Bahçe'de duran öğrenciler el sallıyor ve altta “Bekliyoruz!” yazıyor (bkz. **Görsel 7**). Videomuz etkinliğin afişiyle sona eriyordu (bkz. **Görsel 8**). Yayın için Frank Ocean'ın “Pink + White” müziğini kullandım. Bu paylaşımları her seferinde beş farklı hesaplara (@au_dtcfresmi, @turkfolkloraraştırmalari, @serpilayguncengiz,

@karadag392, @asyadede) etkileşime girerek yaptım. Bu yazının yazıldığı sırada bu paylaşım 15000 kez görüntülenmiş görünüyordu.

Görsel 7: 1. videodan ekran görüntüsü (öğrenciler ekrana doğru ellerini sallarken)

Görsel 8: "Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması" afişi

2 numaralı video. Etkinlikten 7 gün önce. Bu video, dönemin popüler bir Instagram videosunu model olarak kullanarak belirgin bir şekilde komik bir karaktere sahipti. Video, DTCF ana girişinde ve Orta Bahçe'de iki farklı mekânda çekildi. Öğrencimiz Atayla Güçlü Tankuç başroldeydi (bkz. **Görsel 9**).

Görsel 9: 2. videodan ekran görüntüleri

Atayla Güçlü Tankuç, DTCF'nin ana girişine asılan afişin başında durup bir grup öğrenciyi etkinliğe çağırıyor, öğrenciler daveti kabul edip konferansa koşuyordu (bkz. **Görsel 9**). Videodaki diğer öğrenciler Cem Deniz Gürbüz, Pelin Gündüz, Yunus Emre Kap, Nurbanu Gökçebay, Emirhan Kocaoğlu, Savaş Öztaş ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden Can Yücel Akdağ, Fatmagül Erdoğan, İsmail Arda Öndağ'dı. Videomuz etkinliğin afişiyle sona eriyordu (bkz. **Görsel 8**). Yayında "Isabela_franco_hairdresser" müzik altyapısı kullanılmıştır. Bu yazının yazıldığı sırada yayın 5900 kez görüntülenmişti.

3 numaralı video. TFA dergisi buluşmasından 5 gün önce. Videoda başrolü Fatmagül Erdoğan oynadı. Fatmagül, açık havada, içinde kamera olan bir karton çanta

taşıyor, yani çekim aşağıdan yapılıyordu. Bu video için özel olarak mini bir poster basılmış ve bir karton çanta hazırlanmıştı. Fatmagül çantanın içinde ilgi çekici bir şey görüyor ve arkadaşlarına sesleniyor; oradaki kalabalık ise çantanın içinde ne olduğunu görmek için Fatmagül'ün gösterdiği çantanın içine doğru eğiliyor ve Fatmagül çantadan TFA toplantısının posterini çıkarıyor (bkz. **Görsel 10**). Videoda Fatmagül'ün arkadaşları rolünde Cem Deniz Gürbüz, Pelin Gündüz, Yunus Emre Kap, Nurbanu Gökçebay, Savaş Öztaş ve Can Yücel Akdağ görev aldılar. Video etkinliğin afişiyle sona eriyordu (bkz. **Görsel 8**). Yayın için "circuitriders" müzik altyapısı kullanılmıştır. Bu yazının yazıldığı sırada video 4787 kez görüntülenmişti.

Görsel 10: 3. videodan ekran görüntüleri

4 numaralı video. Etkinlikten 3 gün önce. Etkinlikten üç gün önceki videonun formatı o dönemde popüler bir trenddi. Can Yücel Akdağ fakültenin önündeki çimenlikte duruyor ve üzerinde "TFA 3 gün kaldı" yazan ve kalp çizilmiş mavi bir balonu şişiriyor (bkz. **Görsel 11**). Bu videonun çekimi için beş adet mavi şişme balon satın alındı. Çekimden önce balonları öğrencilere dağıttım. Balonu elleriyle tutmadan şişirebilmek çok güç bir şeydi ve bunu Can Yücel Akdağ başardığı için videoda başrolü aldı. Yayında The Cardigans'ın "Lovefool" müziği kullanıldı. Bu yazının yazıldığı sırada bu video 3500 kez görüntülenmişti.

Görsel 11: 4. videodan ekran görüntüsü (üzerinde “TFA 3 gün kaldı” yazan mavi bir balonu öğrenci ekrana doğru şişerken)

5 numaralı video. Etkinlikten 2 gün önce. Video DTCF Orta Bahçe’de çekildi. Can Yücel Akdağ, Atayla Güçlü Tankuç’un arkasında TFA posteriyile koşuyor. Atayla arkasını dönüyor ve ben onları poster ile çekiyorum (**Görsel 12, 13**). Ardından, müzik çok hızlanıyor ve farklı öğrencilerin TFA posterini tuttuğu bir dizi fotoğraflar var. TFA toplantısının posterini çekim için A4 formatında basıldı. Bu video çekildikten sonra videoyu belirgin bir şekilde hızlandırmak için bir program kullanıldı. Yayın için “pekanrupa” müzik arka planı kullanılmıştır. Bu yazının yazıldığı sırada video 4.600 kez görüntülenmişti.

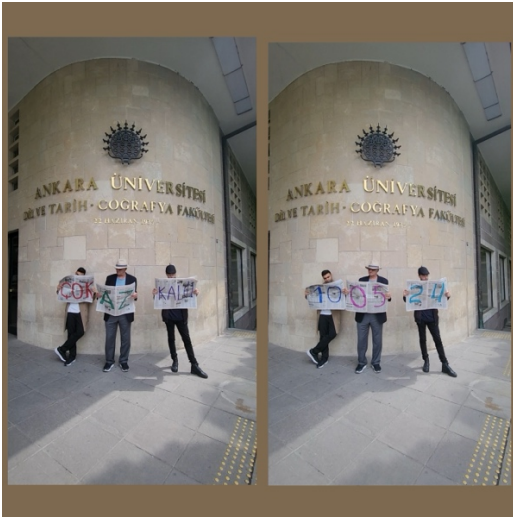
Görsel 12: 5. videodan ekran görüntüleri

Görsel 13: 5. videodan ekran görüntüleri

6 numaralı video. Etkinlikten 1 gün önce. Bu video için üç tane Cumhuriyet gazetesi satın aldık ve ayrıca etkinliğin afişini bastırdık. Her gazetenin bir yüzüne renkli kalemle “Çok”, “Az”, “Kaldı” ve diğer yüzüne de etkinliğin tarihi “10”, “05”, “2024” yazdık. Videoda, Yunus Emre Kap, Savaş Öztaş, Atayla Güçlü Tankuç, üzerinde

“Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 22 Haziran 1935” yazan DTCF’de öğrencilerin her zaman önünde fotoğraf çektiği duvara yaslanarak ellerindeki gazeteleri okuyormuş gibi poz verdiler. Sonra aynı anda gazetelerin sayfalarını değiştirdiler (bkz. **Görsel 14**). Daha sonra Nurbanu Gökçebay gelip gazeteleri ellerinden aldı ve gitti. Öğrenciler üzgün görünerek sahneden ayrıldılar. Videoda son sahnede Pelin Gündüz elinde etkinliğin afişiyle görünür, afişi kameraya gösterir ve ayrılır (bkz. **Görsel 15**). Video etkinliğin afişiyle (bkz. **Görsel 8**) sona erer. Yayında “architecture.carnival” müzik altyapısı kullanılmıştır. Bu video üç farklı hesapla (@au_dtcfresmi, @serpilayguncengiz, @asyadede) iş birliği içinde paylaşılmıştır. Bu yazının yazıldığı sırada video 18000 kez görüntülenmişti; bu video etkinlik için öğrencilerle birlikte hazırladığım en çok izlenen video oldu.

Görsel 14: 6. videodan ekran görüntüleri

Görsel 15: 6. videodan ekran görüntüleri

“Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması” etkinliğinden sonra paylaşılan videolar

7 numaralı video. Etkinlikte görev alan tüm öğrencilere teşekkürler. Her şeyden önce sorumluluk bilinciyle kısa sürede olağanüstü bir iş çıkaran hem Bölüm içinden hem Bölüm dışından öğrencilerimize teşekkür etmek istiyorum. Videoları hazırlarken öğrenciler yeteneklerini sergilediler, videolar için senaryoları geliştirmeme yardım ettiler ve çekimlerde gerçekten çok cesur davrandılar. Böylesine sıra dışı bir yaratıcı iş birliği için onlara çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, öğrencilerimiz 10 Mayıs 2024 tarihinde sabah saat 10.30’da fakülteye gelerek etkinlik için bütün gün çalıştılar ve akşam saat 20.00’de etkinlik sona erdiğinde ayrıldılar. Öğrencilerimizin etkinlik sırasında yorulurken aynı zamanda eğlendiklerini de gözlemledim; Instagram hesabımızda paylaşmak için onların sıkı çalışmalarını yansıtan 16 fotoğraf seçtim. Etkinliğin sonunda öğrencilerin Muzaffer Göker Salonu’nun yanında durup ellerini veda eder gibi salladıkları bir video yaptım (bkz. **Görsel 16**). Yayında kullanılan müzik Chris Brown’ın “Forever” şarkısıydı. Bu yazı yazıldığı sırada video 2000 kez görüntülenmişti.

Görsel 16: 7. videodan ekran görüntüleri

8 numaralı video. Etkinlik ekibi. Etkinlikte çok fazla kişi vardı, ancak TFA ekibinin portre fotoğraflarını çekerek ayrı bir videoda vurgulamak istedim (bkz. **Görsel 17**, **Görsel 18**).

Görsel 17: 8. videodan ekran görüntüleri

Görsel 18: 8. videodan ekran görüntüleri

Etkinlikten önce, portre fotoğrafları çekmeyi ve bunları profesyonel bir fotoğraf makinesini tutarak elimle açmamlı başlayan ve ardından portre fotoğraflarının hızlı bir şekilde değiştiği etkileyici bir videoda birleştirmeyi hedefledim. Etkinlik başlamadan önce öğrencimiz Ahmet Manisalı'dan bir fotoğraf makinesi istedim ve Ahmet *off*tan *on*'a geçişin videosunu çekmemde bana yardımcı oldu. Videoda fon olarak Serpil Aygün Cengiz'in etkinlik için evinden getirdiği kırmızı gülleri, yine kendisinin evden getirdiği bakır bir sürahinin içine koymuştuk, ben de etkinlikte fotoğraf makinesiyle yapacağım el çekimi için kırmızı oje sürmüştüm; böylece renklerin uyumuyla ilgi çekici bir kare daha yakalamış olduk (bkz. **Görsel 19**). Yedi kişinin portre fotoğrafını (Serpil Aygün Cengiz, Metin Karadağ, Zeynep Nagihan Kahveci, Arzu Öztürkmen, Çiğdem Kara, Gonca Gökalp Alpaslan) kendim çektim. Öğrencimiz Selçuk Azmanoğlu'ndan

da benim portremi çekmesini rica ettim. Yayında “lisaannesimpson” müzik fonu kullanıldı. Bu yazının yazıldığı sırada video 2670 kez görüntülenmişti.

Görsel 19: 8. videodan ekran görüntüsü
(bir fotoğraf makinesinde off'tan on'a geçerken)

9 numaralı video. Etkinlik video raporu. Etkinlik başlamadan önce bu video için müziği önceden seçmişim. O zamanlar Zerb'in “The Chainsmokers” trenddi, 37 bin Reels video bu müzikle çekilmişti. Dinamik melodiyi çok sevmişim; zaten arka plandaki bu müzik bizim videomuzun popülerliğini artırıp çok fazla izlenme sağladı. Bu müzikle Reels videolarını izlediğimde hareketli videolar çekmeye karar vermişim. Videolarda aynı zamanda etkinliğin genel tonunu da yansıtmaya çalıştım: konuşmalar, izleyicilerin tepkileri ve kahve molası (bkz. **Görsel 20**). Bu yazının yazıldığı sırada DTCF resmi hesabıyla (@au_dtcfresmi) ortak paylaşılan bu video 7200 kez görüntülenmişti.

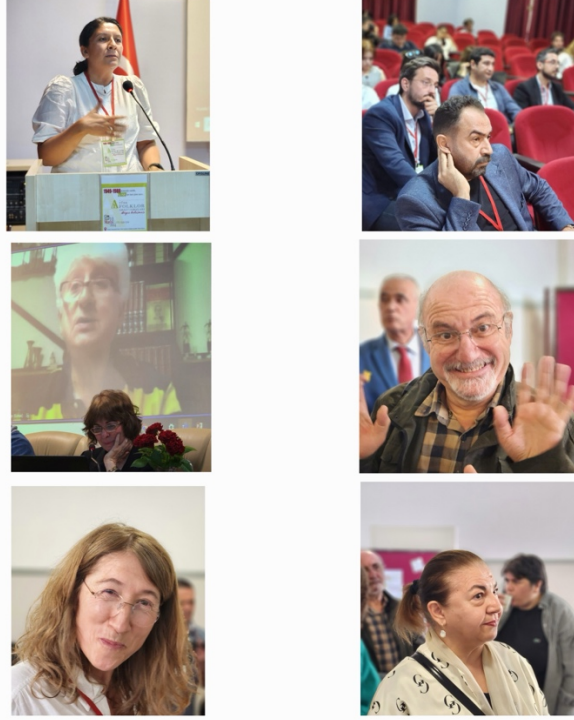
Görsel 20: 9. videodan ekran görüntüleri

10 numaralı video. Etkinlikten bir hafta sonra fotoğrafların bir videoda birleşimi. Etkinlikten sonra bir video hazırlayıp paylaşmayı planlamamıştım. Ancak etkinlik sırasında çok sayıda fotoğraf çekmişim ve bu çabamın boşa gitmemesi için çektiğim bu fotoğrafları da kullanmak istedim. Jon Mero ve Lonis'in "Feels This Go" müziğini kullanmaya karar vererek 23 fotoğrafı tek bir videoda birleştirdim. Fotoğraflar konferans katılımcılarının olumlu tutumunu yansıtıyordu (bkz. **Görsel 21**). Bu videodaki son fotoğrafı öğrencimiz Selçuk Azmanoğlu çekmişti. Akşamın geç saatlerine ve yorgunluğa rağmen tüm *Türk Folklor Araştırmaları* Yayın Kurulu üyeleri neşeli ve etkinlikten memnun görünüyorlar (bkz. **Görsel 22**). Bu yazı yazıldığı sırada bu video da 1500 kez görüntülenmişti.

Görsel 21: 10. videodan ekran görüntüsü
(*Türk Folklor Araştırmaları* Yayın Kurulu üyelerinden bir grup)

Görsel 21: 10. videodan ekran görüntüleri

“Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması” etkinliği sırasında yapılan paylaşımlar

Öğrencilerimiz Cem Deniz Gürbüz ve Yunus Emre Kap’la birlikte çalışarak Instagram ve Twitter’da eşzamanlı paylaşım yapmalarını istedim. Etkinliğin moderatörlüğünü yapan Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz 28 konuşmacının her birini takdim ederken Araş. Gör. Dr. Zeynep Nağihan Kahveci de etkinlik için S. Aygün Cengiz’in kurduğu WhatsApp grubuna tek tek konuşmacıların unvanlarıyla birlikte isimlerini yazıyordu. Ben de konuşmacıların fotoğraflarını çekip WhatsApp grubumuza yönlendiriyordum. Cem Deniz Gürbüz Instagram’da, Yunus Emre Kap ise Twitter’da unvan isimleriyle birlikte konuşmacıların fotoğraflarını paylaşıyorlardı. Bu şekilde, etkinliği uzaktan takip edenler için o anda kimin konuştuğunun bilgisini paylaşıyorduk. Bu uygulamayı 2013 ve 2017’de katıldığım *Folklore Society of England*’ın düzenlediği konferanslarda görmüştüm; buradaki tüm etkinlikler ve konuşmacıların sunumlarının özetleri *Folklore Society of England*’ın sekreteri Dr. Caroline Oates tarafından *tweet*lenmişti. Yurt dışında gördüğüm bu uygulamaları *Türk Folklor Araştırmaları*’nın etkinliğinde kullanmaktan mutluluk duydum. Etkinliğimizde konuşmacıların unvan ve isimlerinin fotoğraflarının Instagram hikayemizde yayımlandığı ve *tweet*lendiği 25 paylaşımımız oldu (örnek olarak bkz. **Görsel 23**, **Görsel 24** ve **Görsel 25**).

Görsel 23: 10 Mayıs 2024'te Instagram hikayemizdeki paylaşımlar

Görsel 24: 10 Mayıs 2024'te Instagram hikayemizdeki paylaşımlar

Görsel 25: 10 Mayıs 2024'te Instagram hikayemizdeki paylaşımlar

Sonuç Yerine

Instagram uygulamasının eğitim sürecinde kullanılması bilgi alışverişini teşvik etmekte, öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine yönelik motivasyonunu artırmakta, yaratıcı yeteneklerin ve bilişsel ilginin gelişimini teşvik etmektedir. “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” için videoları hazırlarken ben de, öğrencilerimiz de çok eğlendi. Yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına ve unutamayacakları bir deneyim yaşamalarına yardımcı olduğuna inanıyorum. Bu videolarımızdan en popüler olanı “Çok az kaldı” yazılı paylaşımımız oldu (bkz. **Görsel 14**, **Görsel 15**). Bu paylaşım 18500 kez görüntülendi ve aynı zamanda iki yıldır Halkbilimi Bölümü Instagram hesabımızda yer alan en interaktif paylaşım oldu (bkz. **Görsel 26**). Ayrıca bu paylaşımlar bize birkaç gün içinde 32 yeni takipçi de kazandırdı.

Etkinlikle ilgili paylaşımlarımıza gelen yorumların da ayrıca değerli ve anlamlı olduğunu düşünüyorum: “Halkbilimi Bölümünde okumaktan gurur duyuyorum”, “Ne güzel işlere ruh verip can katıyorsunuz”, “DTCF bir harika”, “İmrenerek bakıyoruz bir Hacettepeli olarak”, “Halkbilimi Bölümü müfredat programı ve işleyişiyle inanılmaz keyifli bir Bölüm”, “Çok güzel, keşke Halkbilimi Bölümünde okusaymışım”. Yoğun ve geniş katılımlı, yorucu bir etkinliğin ardından tüm bu yorumları okumak öğrencilerimiz ve benim için bu paylaşımlara harcadığımız emeğin takdir edildiğini görmek ve yorgunluğumuzun da o anda uçup gitmesi anlamına geliyordu.

Görsel 26: Halkbilimi Bölümünün resmi Instagram hesabında son iki yılda çok sayıda görüntülenen videolardan görüntülenme sayılarıyla ekran görünümü

Geleneksel medyanın tek yönlü iletişim biçiminden farklı olarak sosyal medyanın, etkileşimli iletişimin gerçekleşmesine olanak sağlamasının halkbilimi alanında da güçlü bir iletişim alanı yarattığını öğrencilerimiz “*Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması*” etkinliğine ilişkin sosyal medya paylaşımlarımız üzerinden doğrudan deneyimlemiş oldular. Bu (ve benzer) deneyimlerin öğrencilerimizin özgürlük, şeffaflık ve demokrasi taleplerini güçlendireceğine^{iv}, bunun da halkbilimi/antropoloji alanının akademik anlamda daha da güçlenmesine neden olacağına inanıyorum.

ⁱ Instagram’ın halkla ilişkiler alanında kullanımına ilişkin çeşitli örnekler için bkz.: Nagihan Tufan Yeniçikti, 2016, “Halkla İlişkiler Aracı Olarak Instagram: Sosyal Medya Kullanılan 50 Şirket Üzerine Bir Araştırma”, *İletişim*, Cilt 9, Sayı 2, 92-115.

ⁱⁱ Instagram kullanıcı sayılarıyla ilgili detaylı bilgi için bkz.: <https://www.demandsage.com/instagram-statistics/>, 20.06.2024.

ⁱⁱⁱ Üniversitede fakültelerin kurum kimliğini nasıl inşa ettikleri üzerine ilginç bir çalışma örneği olarak bkz.: Tuğba Ertuğrul, Necati Gürses, Kıvanç Semiz, 2024, “Instagram’da Kurum Kimliği İnşası: Spor Bilimleri Fakülteleri”, *Research in Sports Science*, 14(1):20-25.

^{iv} Sosyal medyanın siyasal talepleri olumlu yönde etkileme gücü olduğuna ilişkin bir yaklaşım ve bazı örnekler için bkz.: Cihan Çıldan, Mustafa Ertemiz, Evren Küçük, H. Kaan Tumuçin, Duygu Albayrak, 2012, “Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü”, *Akademik Bilişim* (1-3 Şubat 2012), <https://akademiksunum.com/index.jsp?modul=document&folder=b5112abd9eb43fce1737eae26ca848adf44e740a>, 15.06.2024.

“TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BULUŞMASI” FOTOĞRAF SEÇKİSİ¹

¹ Bu seçki, 10 Mayıs 2024 tarihinde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonunda düzenlenen “Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Buluşması” etkinliğinde Selçuk Azmanoğlu, Anastasiia Zherdieva, Meryem Karagöz, Ahmet Manisalı, Furkan Köksoy, Büşra Nur Boztepe, Zeynep Nagihan Kahveci, Serpil Aygün Cengiz, Buse Nur Şahin, Can Yücel Akdağ, Ejder Aslan, Elif Çakır, Hanife Ulusoy, Nurbanu Gökçebay, Sedanur Çakır, Veysel Karani Ören ile Volkan Kılıç’ın çektiği fotoğraflardan seçilerek oluşturulmuştur.

Prof. Dr. Metin Karadağ

Nail Tan

Prof. Dr. Saim Sakaoglu'nun etkinliğe telefon görüşmesiyle katıldığı anlar

Süleyman Uluscu

Sabri Koz

Necati Kazancı

Dr. Gülin Onat Bayır

Prof. Dr. Yüksel Kırımlı

Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz

Dr. Solmaz Karabaş

Dr. Öğr. Üyesi Gürol Pehlivan

Metin Turan

Hayrettin İvgin

Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Prof. Dr. Ayla Sevim Erol

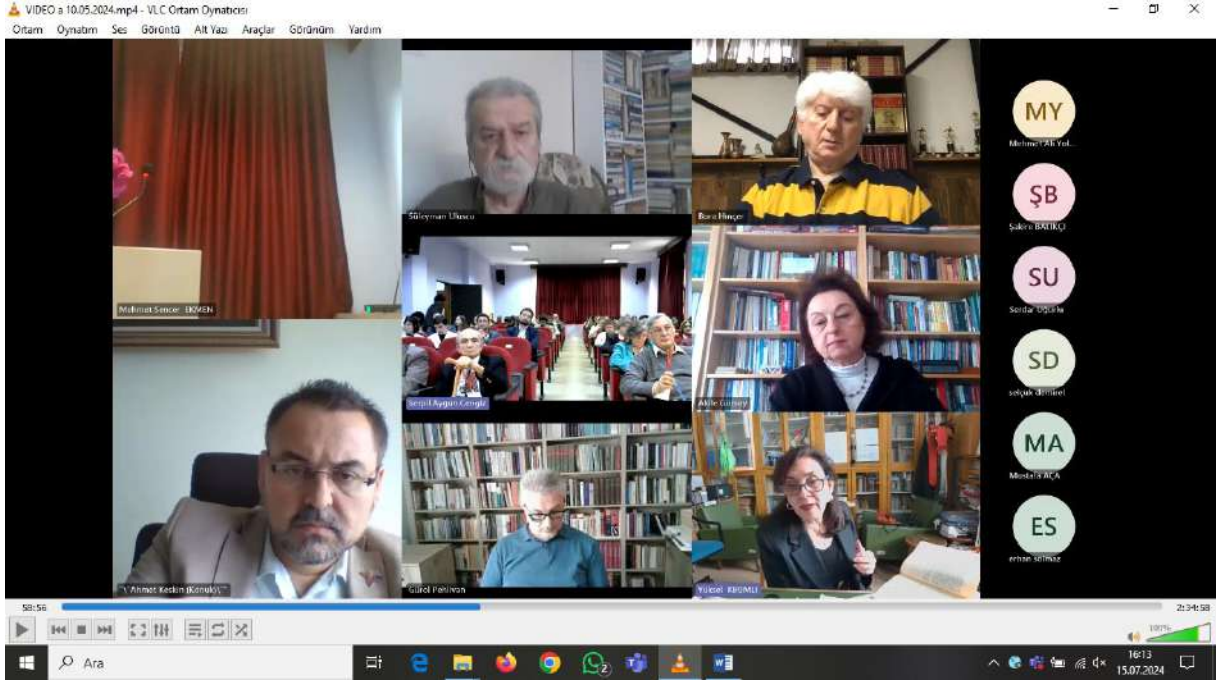
Dr. Öğr. Üyesi Ebrar Akıncı

Dr. Gözde Aynur Mirza

Serap Gürsoy

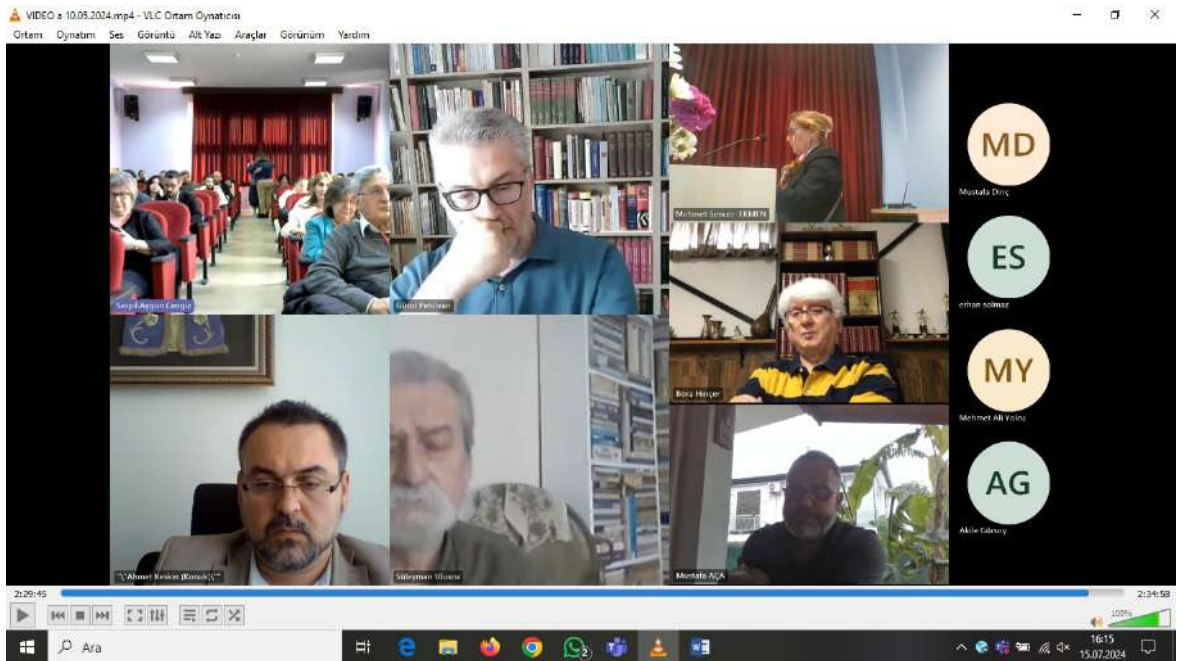

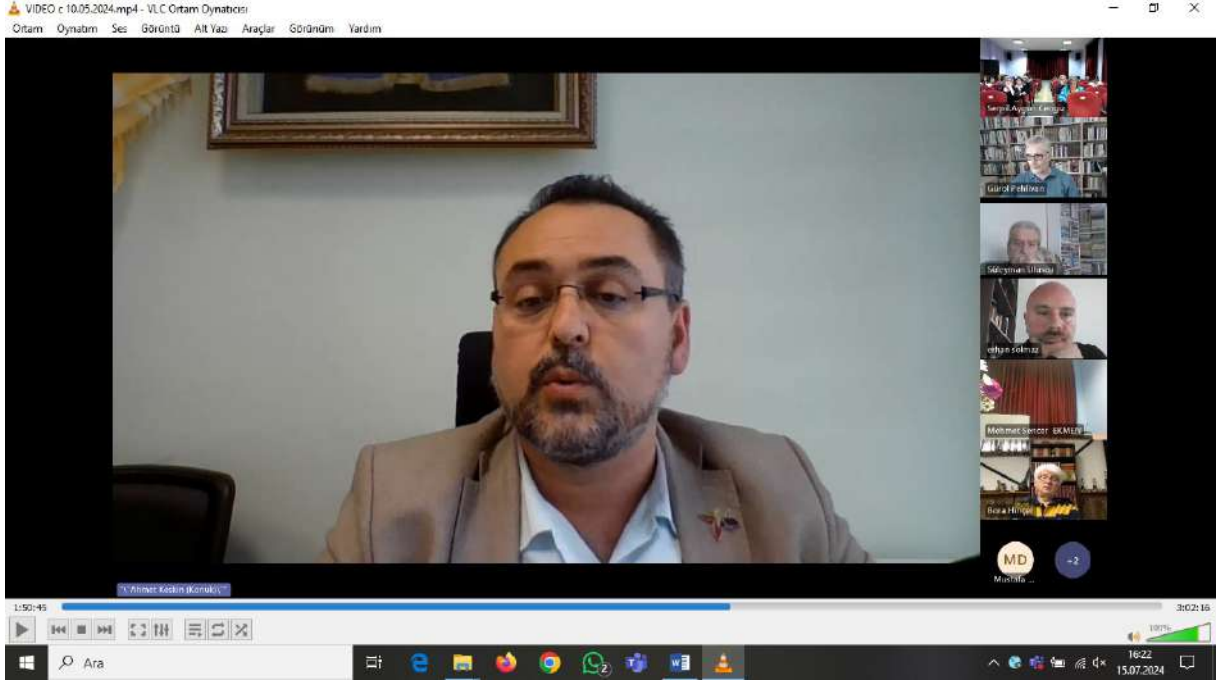
Doç. Dr. Tuna Yıldız

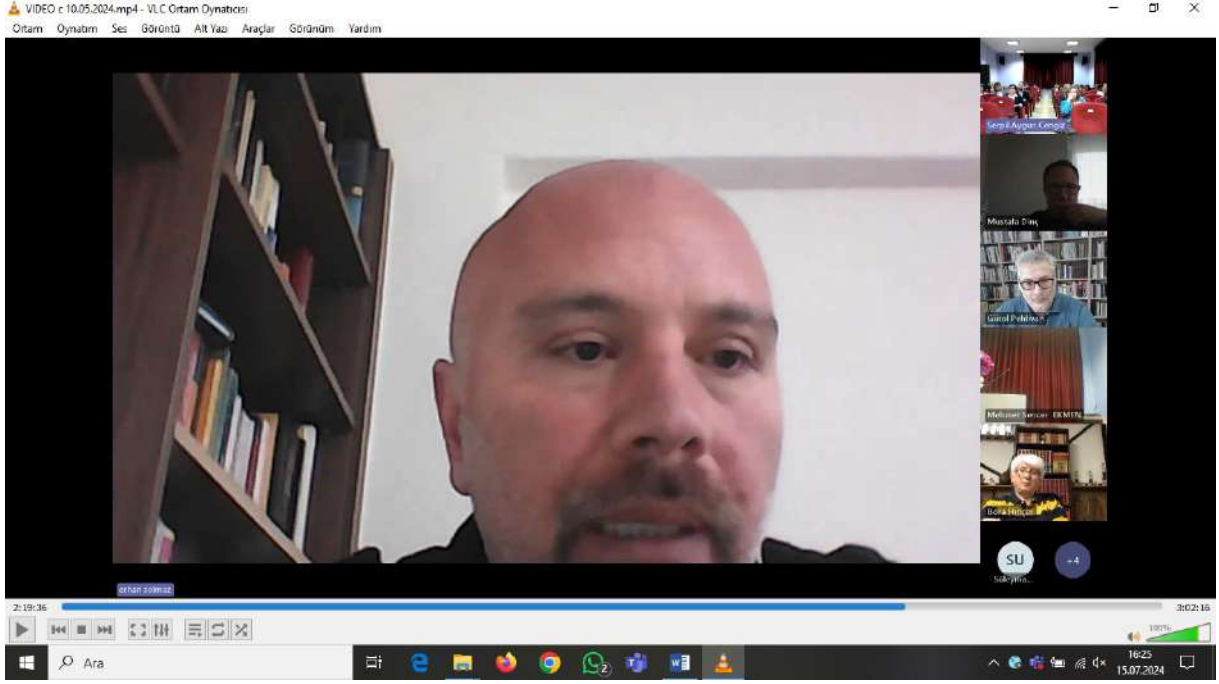
Doç. Dr. Koray Üstün

Doç. Dr. Ahmet Keskin

Doç. Dr. Erhan Solmaz

Doç. Dr. Mustafa Aça

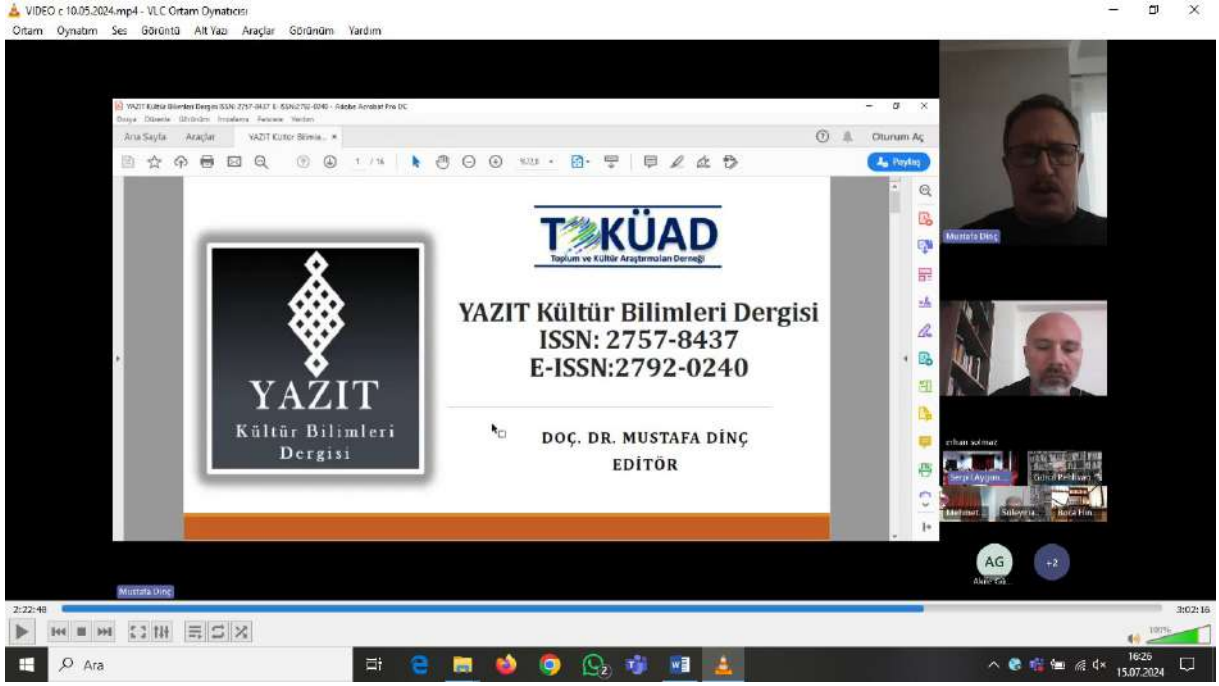

Doç. Dr. Süleyman Fidan

Prof. Dr. Çiğdem Kara

Doç. Dr. Mustafa Dinç

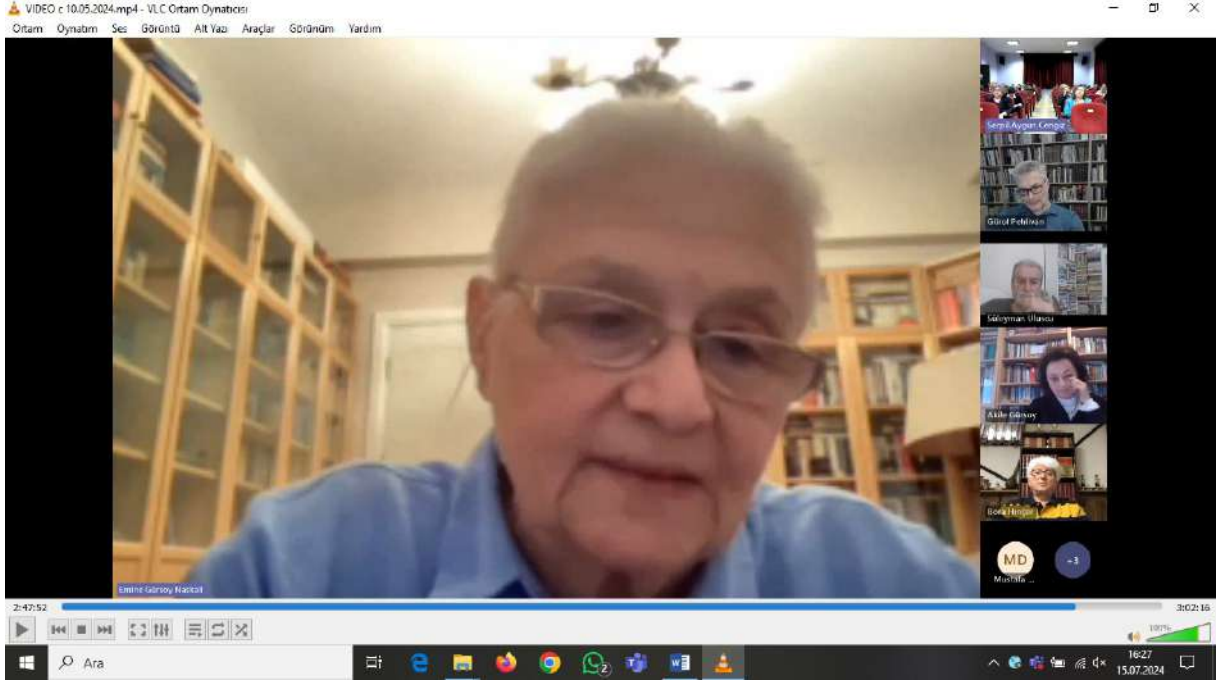

Prof. Dr. Akile Gürsoy

Doç. Dr. Nagihan Çetin

Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali

Bora Hınçer

Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan

Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Prof. Dr. Metin Karadağ ve Araş. Gör. Dr. Zeynep Nagihan Kahveci

Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım

Araş. Gör. Dr. Zeynep Nagihan Kahveci

Aysun Şebnem Uğraşkan ve Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım

Ahmet Manisalı ve Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Prof. Dr. Çiğdem Kara ve Ayşe Naz Ergün

Bilgenur Can ve Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan

Can Yücel Akdağ ve Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Cem Deniz Gürbüz ve Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Prof. Dr. Çiğdem Kara ve Ejder Aslan

Prof. Dr. Metin Karadağ ve Fatmagül Erdoğan

Furkan Köksoy ve Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Gülay Yoldaş ve Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan

Hanife Ulusoy ve Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Prof. Dr. Metin Karadağ ve Havva Sinem Ergül

İsmail Arda Öndağ ve Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Prof. Dr. Çiğdem Kara ve Kaan Avcı

Mehmet Sencer Ekmen ve Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım

Nurbanu Gökçebay ve Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Pelin Gündüz ve Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım

Sedanur Çakır ve Prof. Dr. Gonca Gökâlþ Alpaslan

Selma Acarlı ve Prof. Dr. Arzu Öztürkmen

Volkan Kılıç ve Prof. Dr. Çiğdem Kara

Yunus Emre Kap ve Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva

Selçuk Azmanoğlu ve Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım

(Soldan sağa) Dr. Solmaz Karabaşa, Dr. Öğr. Üyesi Anastasiia Zherdieva, Prof. Dr. Arzu Öztürkmen, Prof. Dr. Gonca Gökalp Alpaslan, Prof. Dr. Metin Karadağ, Öğr. Gör. Dr. İskender Yıldırım, Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz, Prof. Dr. Çiğdem Kara, Araş. Gör. Dr. Zeynep Nagihan Kahveci
(10 Mayıs 2024, etkinlik sonrasında AÜ DTCF 233 numaralı ofiste)